

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna petlitna vrsta mali oglasi po Din 1.50 in Din 2.—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2.50, veliki po Din 3.— in 4.—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Novo razdobje.

Odkar so bivši oblastniki prisiljeni spustili državne vajeti iz rok, je nastal v njihovem tisku ropot, kakor da stojimo tik pred razpadom države. Opozicijski tisk si je dovolil še več in ni zavzel, kakor je to običajno v demokratičnih državah, niti pričakujočega stališča. Strankarski zaslepljenosti na vodilnih mestih so izdali geslo, da je treba novo vlado orisati v najtemnejših barvah, ji izpodrivati ugled in jo slabiti na vseh koncih in krajih. Gonja je bila uprizorjena prav spretno, ali danes lahko ugotovimo, da se je razblinila v prazen nič. Nova vlada se nahaja že mesec dni v najčvrstšem položaju in vsi poskusi opozicije, omajati z najraznovrstnejšimi spletkami njeno stališče, so bili zaman. Če bi se bila uresničila le ena sama tistih želja, izraženih v tem tisku, bi danes imeli kaos, ki bi ga izkoristila nositelja propadle režimske politike — Nikola Pašić in Svetozar Pribičević.

Navedena ugotovitev je zanimiva, ker dokazuje, da se morejo goreči »patrijotični« čez noč spremeniti tako, da jih ni več mogoče spoznati. Še nedavno je bilo vse v »najboljšem redu«, država se je »konsolidirala« povsod. V Makedoniji ni bilo kačakov; Todor Aleksandrov ni pomenil nevarnosti za državo, čije uprava je bila poravnana; po »Črni gorci« se je kar cedilo mleka in medu, in javna varnost je bila pred par meseci tako vzorna, da v »Službenih Novinah« ni že par let izšla nobena »potera« za makedonskimi kačaki, kaj šele, da bi se bile razpisovale nagrade na glave kot ovčice pohlevnih hajdukov. Skratka: poprej je vladal red in mir, korupcije ni bilo, povsod je vladala zadovoljnost, država je počivala na trdnih temeljih in ljudstvo je kar občudovalo — »konsolidacijo« . . .

Sedaj je pa vse narobe! Todor Aleksandrov da je samo čakal na vlado g. Davidovića, da bo lažje uničil plodove srbskih zmag na solunski fronti. HRSS da se je že globoko zagrizla v živi državni organizem itd. . . . Toda, kdo je povzročil te strahove? Nič drugega se ni zgodilo, kakor da je ministrski svet vzpostavil na Hrvatskem upravni sistem, ki najbolje odgovarja dejanskim potrebam banovine. Vzpostavil se je sistem, ki ga ni izsilila HRSS, marveč okolnost, da je na Hrvatskem vladal upravni nered, tak nered, da je bila vsa takozvana »konsolidacija« države postavljena mahoma na laž.

Če je bila država za časa bivšega P. P. režima zares na gladki poti notranje konsolidacije, potem ostane zagonetka, kako se je tako nenadoma, niti v teku enega meseca, mogla izpostaviti nevarnost popolnega razkroja? . . . Temeljev države ni po padcu g. Pašića pretresel nikak socialni ali gospodarski potres. In vendar se najdejo ljudje, ki morejo v dobi demokracije zatrjevati, da bo skupnost taka, kakor si jo želi neznanca manjšina, ali pa je sploh ne bo . . .

Država je, hvala Bogu, še cela. Po vseh pokrajinah vlada najlepši red in mir. Povsod se jasni pogledi na nadaljnji razvoj v naši notranjosti, celo bivši minister g. dr. Kukovec pravi, da je dobro, ako sodelujejo »klerikalci« in »radičevci« pri zgradbi skupne domovine, le »Jutro« in stara fregata iz Knafljeve ulice se podita kakor zbesnela pred celo vrsto državnopravnih — strašil.

Lahko nam je ugotoviti, da še nismo imeli tako solidne in parlamentarno tako na široko zasidrane vlade, kakor je današnja g. Ljube Davidovića. Razumljivo je, ako škripajo z zobmi korupcionisti in predstavniki reakcije. To je žgoče-srdita bolezen nad izgubo oblasti, so v bistvu zadnji in krčeviti sunki ginevaajoče reakcije. V našem ljudstvu kroži resnična prislovica, da udari Bog s slepoto onega, ki ga hoče uničiti. Opozicijski tisk divja nemoteno proti novemu stanju, podoben fanatičnemu dervišu, ali razvoj in dogodki gredo preko vseh nizkotnih klevet. Ni res, da sloni živa skupnost Srbov, Hrvatov in Slovencev samo na mrtvi črki. Res tudi ni, da bi morali možje, ki so zastavili vse svoje sile za uresničenje narodnega sporazuma, zajahati mrtve paragrafe proti volji jugoslovenskih narodov. Če stoji nekaj pred lomom, ni to država, ampak lažljive fraze

centralistov. Padla je dogma, država pa je danes močnejša kakor v tistih dnevih, ko je senilni Pašić s svojo nesrečno roko rezal žive dele s slovenskega in hrvatskega telesa in ko je pripravljaj na znotraj meščansko vojno po bolgarskem vzoru. Nova jugoslovanska demokracija prehaja preko vsega, kar jo v nizkotni strasti skuša poni-

žati doma in na tujem. Njeni klevetniki se bodo še lahko prepričali, da gremo z vihrajočimi zastavami v novo razdobje in da se reakcija ne bo več povrnila, razun v slučaju, če hoče izzvati peščica užaljenih politikov — meščansko vojno. Ker pa take možnosti ni, nas bodočnost nikakor ne skrbi!

Interview z g. ministrom za vnane zadeve dr. Vojo Marinkovićem.

Ljubljana, 28. avg. 1924.

Dasiravno je bil g. dr. Voja Marinković danes ves dan zaposlen s sprejemanjem raznih deputacij iz obmejnih občin in s konferencami z italijanskim poslanikom na našem dvoru g. generalom Bodrero m ter predsednikom naše razmejitvene komisije polkovnikom g. Draškovićem, vendar je zelo ljubeznivo sprejel v vladni palači urednika našega lista in ostal z njim nad eno uro v razgovoru o splošnem položaju. Seveda je razgovor tekel tudi o notranjem političnem položaju, o katerem pa g. minister tudi če bi hotel ni mogel dati novih važnih izjav, ker je ta položaj že popolnoma učvrščen in se že na vseh poljih občuti novi sistem, kar dviga ugled naše države ne samo doma, marveč predvsem v inozemstvu. Radi tega smo lahko sigurni, da polovanje g. dr. Voje Marinkovića in njegovega spremstva v Ženevo ne bo ostalo brez tih uspehov, kar se je doslej vedno dogajalo.

V razgovoru pa je g. dr. Voja Marinković dal našemu uredniku na njegova vprašanja več zanimivih izjav, ki jih v naslednjem radi njihove važnosti dobesedno priobčujemo:

»Dasiravno so Vaši nazori kakor tudi program vlade g. Davidovića glede zunanje politike dovolj znani iz Vaših izjav in iz vladine deklaracije, bi Vam bil vendar zelo hvalen, g. minister, če bi naši javnosti podali kratko karakterizacijo Vaše zunanje politike?«

»Že v svoji prvi izjavi sem rekel, da se vse glavne linije naše zunanje politike ne morejo spremeniti, ali da bo v metodah in v maniri izvedbe razlika. Prvič zato, ker je položaj te vlade povsem različen od onega prejšnje vlade in ker more ona baš radi svoje sestave in svojega parlamentarnega značaja operirati z izvestnimi argumenti, katerih se bivša vlada ni mogla posluževati, ker je gotovo, da današnja vlada že po svojem značaju uživa več zaupanja demokratične Evrope. Razen tega se bodo izvršile spremembe v manirah in metodah tudi iz enostavnega razloga, ker je način izvedbe politike vedno zelo odvisen od osebe, ki to politiko reprezentira in izvaja.«

»Ob priliki prihoda vlade g. Ljube Davidovića na upravo države se je zelo mnogo pisalo o tem, da je pričakovati sprememb v odnosih med našo državo in Italijo. Kaj mi lahko rečete o tem vsekakor zelo važnem vprašanju, g. minister?«

»Za našo politiko z Italijo je povedano že v vladni deklaraciji, da mislimo vzdržati zvezo z Italijo. Ta zveza z Italijo je sklenjena in pot, po kateri mora hoditi naša politika napram Italiji, je odrejena. Smatram, da je v našem interesu, če ostane pri tem logični in da ne moremo — vedoč politiko, koje pravce nam je bil odrejen s sklepom Rimskega pakta — postopati na isti način, kakor se je postopalo do tedaj.

Našel sem vse konvencije z Italijo že izdelane in pripravljene za podpis in četudi bi hotel ne bi bilo niti v redu niti v duhu naše današnje politike napram Italiji, da bi ponovno načenjali koncesije, ki jih je dal moj predhodnik.

Samo v eni koncesiji so ostala tri vprašanja nerešena: v konzularni konvenciji. O enem teh treh vprašanj, v vprašanju naseljevanja, sem smatral, da je ono, kar so zahtevali Italijani, koristneje tudi za nas in zato sem seveda to zahtevo tudi sprejel. Pri drugem vprašanju je bila samo formalna razlika. Mi smo zahtevali, da se ono, kar je že regulirano v naši zakonodaji, še enkrat precizira tudi v konvenciji, kar je pa bilo nepotrebno. V tretjem vprašanju, t. j. v pogledu razpolaganja z nepremičninami (decreto legge) smo se zedinili tako, da se to odgodi za nova pogajanja, ki bodo obsegala ves kompleks tega vprašanja, ki ga konvencija sicer ne bi obsegala. Da je to bilo v našem interesu, se bo kmalu videlo.

Napram Italiji sploh ne mislim voditi politiko šikan, marveč politiko širšega gledanja, ki bo dopustila obojestransko izvestne, širše koncesije, o katerih sem mnenja, da nam bodo mnogo dragoceneje nego ono, kar smo mogli doseči z dosedajno politiko. Tudi tu je vprašanje kratkega časa, da se vidi točnost takega stališča.«

»Nameravate-li v resnici stopiti v stik s francoskimi vladnimi krogi v svrhu, da se sklene med našo državo in Francijo slična pogodba kakor je bila ob priliki obiska predsednika Masaryka v Parizu sklenjena med Francijo in Češkoslovaško?«

O formalni zvezi s Francijo ni bilo govora. Sicer pa sem mnenja, da vprašanje formalne zveze ni nujno. Mnogo važnejše je, da pridemo s Francijo na čisto glede naše skupne politike ter si s tem zagotovimo prijateljsko držanje Francije v vseh vprašanjih, ki se tičejo nas. Sicer pa je položaj Francije in Jugoslavije v Evropi sedaj tak, da je vprašanje, če imamo oziroma nimamo tudi pismenega pakta, samo formalnost.«

»Glede zvišanja kontingenta bolgarske vojske se je vlada g. Davidovića postavila na odločno odklonilno stališče, kar je bilo v nasprotju s stališčem nekaterih nam prijateljskih držav. Katero stališče je zmagalo?«

»V vprašanju zvišanja kontingenta bolgarske armade, ki smo se mu protivili, je imela naša akcija popoln uspeh, čeprav vse zainteresirane države niso bile istega mišljenja, kakor mi.«

»Kakšni so odnosi med posameznimi državami male antante?«

»Z ozirom na odnose je v mali antanti mislim, da tudi do sedaj niso mogli biti pristranejši. To lahko izjavim zlasti po večernejšem sestanku z g. Benešom, ker vsa se razšla absolutno složna v vseh vprašanjih in sem prepričan, da bo imel tudi sestanek z g. Duco isti rezultat.«

Zunanjepolitična posvetovanja v Ljubljani.

Ljubljana, 28. avg.

Župani iz obmejnih krajev pri ministru vnanih zadev dr. Marinkoviću.

Včeraj popoldne je sprejel minister vnanih zadev dr. Voja Marinković deputacijo županov notranjskih občin, ki meje na talijo. V deputaciji so bili župan Puppis in podžupan Rihar iz Gor. Logateca, Albrecht iz Hotedražice, Stržaj iz Rakke, Siherl iz Planine, Obreza iz Cerknice in Primožič iz Žirov. Deputacijo je minister jako prijazno sprejel in vzel na znanje vse želje našega obmejnega prebi-

valstva. Minister je priznal upravičenost zahtev naših občin in obljubil ukreniti vse potrebno, da se uvedejo podrobna pogajanja o tej zadevi z italijansko vlado.

Poslanik Bodrero pri dr. Marinkoviću.

Včeraj popoldne je dopotoval iz Rima italijanski poslanik na našem dvoru general Bodrero. Takoj po svojem prihodu je obiskal ministra dr. Marinkovića,

s katerim se je dolgo razgovarjal zlasti o razmejitvi na Notranjskem.

Rumunski minister vnanih zadev Duca v Ljubljani.

Včeraj ponoči se je pripeljal v Ljubljano g. Duca, rumunski minister vnanih zadev, s svojim spremstvom. Stanoval bo za časa svojega bivanja v Ljubljani v hotelu »Union« v prostorih, kjer je stanoval pred njim dr. Beneš. Na konferenci, ki jo bo imel z ministrom dr. Marinkovićem, bosta govorila predvsem o razmejitvi z Rumunijo. Govorili bodo pa gotovo tudi o sovjetski Rusiji. Kakor smo že večkrat poročali, je Rumunija odločna nasprotnica sovjetske vlade in je zato tudi podpirala zahtevo Bolgarije po pomnožitvi bolgarske armade. Bolgarija pa je klub rumunski podpori s svojo zahtevo propadla in prodrla je stališče dr. Voje Marinkovića, ki se je pomnožitvi bolgarske armade protivil.

PRIBOD ROMUNKEGA ZUNANJEGA MINISTRA G. DEANA DUCA.

Kakor že preje javljeno je 28. t. m. ob 23. uri in 25 minut dospel v Ljubljano rumunski minister zunanjih zadev g. Deana Duca. Z njim je prišel šef njegovega kabineta g. Constantinescu. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru ga je čakal naš zunanji minister g. dr. Voja Marinković s svojim spremstvom. Takoj po prihodu orientekspresnega vlaka, sta se oba gg. ministra podala v dvorsko čakalnico, kjer sta ostala kakih deset minut v prijateljsko-formalnem razgovoru. Nato pa se je g. dr. Voja Marinković odpeljal v vladno palačo, g. Duca pa v hotel »Union«.

Jutri dopoldne se sestane oba gg. ministra in se bosta razgovarjala v glavnem o istih vprašanjih, o katerih sta izmenjala svoje poglede že g. dr. Voja Marinković in g. dr. Beneš. Po končanih razgovorih se oba ministra s svojim spremstvom odpeljeta na Bled.

G. Emandi v Ljubljani.

Danes popoldne je prisel iz Bleda, kjer se je mudil na dopustu, rumunski poslanik na našem dvoru g. Emandi, ki je tudi odšel v hotel »Union«. G. Emandi je popoldne obiskal zunanjega ministra g. dr. Marinkovića, zvečer pa je na kolodvoru čakal na prihod svojega ministra g. Duca. Naš poslanik v Bukarešti pri g. dr. Voji Marinkoviću.

Zelo karakteristično je, da je bil nujno poklican v Ljubljano tudi naš poslanik na romunskem dvoru g. Čolak-Antić, ki se je zjutraj pripeljal v Ljubljano in takoj obiskal zunanjega ministra g. dr. Voja Marinkovića. Ostal je z njim v razgovoru zelo dolgo časa tudi popoldne in točno poročal o pravem stanju političnih razmer v Rumuniji. V diplomatskih krogih se je prihod našega poslanika v Bukarešti zelo opazil in tudi različno komentiral.

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

28. avgusta 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

(V oklepaju tečaj z dne 27. avgusta 1924.)

Devize in valute.

Italija 3.4965—3.5265 (3.54—3.56), London 355.8250—358.6250 (36050—36350), New York 78.45—79.45 (79.50—80.50), Pariz 4.3112—4.3612 (79.50—80.50), Praga 2.3425—2.4025 (2.38—2.91), Dunaj 0.1104—0.1124 (0.1130—0.1140), Curih 14.8725—14.9725 (14.97—15.07), Dolar efekt. 77.50—78.50 (78.50—79.50).

Tendenca zelo slaba, blaga veliko. Tudi po borzi tendenca slaba.

CURISKA BORZA.

(V oklepaju tečaj z dne 27. avgusta 1924.)

Beograd 6.725 (6.60), Pešta 0.0069, Berlin 1.27 (1.27), Italija 23.55 (23.65), London 23.90 (23.97), New York 533.50 (533.25), Pariz 28.75 (28.97), Praga 16.— (16.—), Dunaj 0.00755 (0.008575).

DUNAJSKA BORZA.

Devize: Belgrad 896, Budimpešta — Kodanj 11330, London 318500, Milan 3154, New York 70935, Pariz 3842, Varšava 13600.

Valute: dolarji 70.460, angleški funt 316700, francoski frank 3825, lira 3160, dinar 895 češkoslovaška krona 2112.

PRAŠKA BORZA.

Devize: Lira 150.50, Zagreb 42.65, Pariz 183.875, London 152.30, New York 23.95.

Naš trgovinski minister na potu skozi Ljubljano.

Z orient-ekspresom se je pripeljal v Ljubljano tudi naš trgovinski minister g. dr. Ilija Šumenković, ki je tudi član naše delegacije pri Zvezi narodov. G. dr. Šumen-

ković se je na kolodvoru samo pozdravil z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem in se potem odpeljal v Ženevo. Z njim skupaj sta se odpeljala v Ženevo načelnik zunanjega ministrstva g. Fotić in tajnik naše delegacije g. Milovanović.

Ustoličenje srbskega patriarha.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Danes se je v Peči izvršilo svečano ustoličenje srbskega patriarha. Kralj je prišel v Peč včeraj zvečer preko Kosovske Mitrovice. Tako iz Peči je nadaljeval pot v Dečane. Veliko število Arnavtov ga je med potjo živahno pozdravljalo. Kralj je s kraljico v Dečanih prenočil pod milim nebom v šatoru.

Snoči je prispel ob 6. uri v Dečane ministrski predsednik Ljuba Davidović. Pri tej priliki je kralj podpisal ukaz o ustoličenju patriarha. Danes ob 5. uri jutraj se je vršilo svečano ustoličenje. Ob pol 9. uri se je izvršila razporeditev vojaštva, nakar se je pričelo svečano bogoslužje.

Vojaški, občinski, društveni in ljudski zastopniki so čakali na kraljev prihod. Ob pol 11. uri je prispel kralj iz Dečanov. Pregledal je čete, nakar se je ljudstvo z vo-

jaštvom razvrstilo v sprevod. Na čelu sprevoda je šel dvorni maršal, za njim kraljeva garda s fanfaro. Dalje kralj, ministrski predsednik, razni dostojanstveniki in ljudstvo.

Na cerkvenih vratih so pričakali kralja štirje škofje. Odšli so v cerkev, kjer se je pričelo slovesno ustoličenje. Kralj je popeljal patriarha na prestol. Minister za vere dr. Korošec je kralju podal ukaz o ustoličenju, katerega je kralj prečital. S tem je bilo ustoličenje izvršeno. Nato se je izvršil svečani pregled čet.

Kralj je ob 1. burno pozdravljen odšel na obed, pri katerem je kratko napil iz zgodovinske čaše carja Dušana Silnega. Ob 3. uri se je vršila velika vojaška zabava, katere so se udeležili tudi kralj. Zvečer je odpotoval v Dečane, odkoder odide v Pri-

Posvetovanja jugoslov. industrijalcev v Belgradu.

POGUBEN VPLIV POLITIKE BIVŠEGA REŽIMA ZA NAŠO INDUSTRIJO.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Danes so prišli v Belgrad delegati industrijcev iz Slovenije, med njimi dr. Windischer, da prisostvujejo zborovanju centralne industrijcev v Belgradu. Pri tej priliki je dr. Windischer vložil na merodajnih mestih prošnjo za olajšavo pri uvozu apna iz Avstrije, ker apno iz Slovenije ni dobro, iz Bosne in Dalmacije pa je prevoz vsled velike daljave in slabih prevoznih sredstev predrag.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Danes so se vršilo predposvetovanje centralne zveze industrijcev, na katerem so vzeli na znanje, da posetijo alžalski industriji Zagreb dne 13. septembra in Belgrad 14. septembra. Ti industriji se zelo zanimajo za naše poljedelske razmere. Z njimi pride strassbourški župan. Na predposvetovanju so

sklenili, da se odzovejo povabilu centralne čehoslovaških industrijcev ter gredo za osem dni v Prago. Dalje so sestavili podatke o izvozu industrijskih izdelkov. Te podatke objavijo jutri. Z zadovoljstvom so vzeli na znanje, da bo zagrebški obzornik »Nova Evropa« ob tej priliki v septembru izdal posebno industrijsko številko. Razpravljali so o stanju industrije in ugotovili so, da je stanje obupno. Glavni vzrok je bilo nerazumevanje odgovornih činiteljev bivših režimov, zlasti Pašić-Pribičevićeva, posebno pa nerazumevanje, ki so ga našli pri finančnem ministru Stojadinoviću. Industriji iz Bosne in Hercegovine so se zelo pritoževali, da ne dobivajo soli, kolikor je potrebujejo. Dalje so opozarjali na pomanjkanje gotovine, ki tlači razvoj in napredek naše industrije.

Zakon o poljedelskih kreditih.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Poljedelski minister dr. Kulovec je sklical na 13. in 14. septembra posvetovanje o zakonu o poljedelskih kreditih. Na posvetovanju bo sodelovala dr. Kulovec in načelnik Stojković. Vse združne zveze in vse poljedelske organizacije so pozvane, da izrazijo svoje mnenje na tem posvetovanju, kjer se bo ustvarila podlaga zakonu o poljedelskih kreditih. Kot koreferent na tem posvetovanju bo zastopnik Glavne združne zveze.

PROF. EVGEN JARC — VLADNI KOMISAR KMETIJSKE DRUŽBE.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Notranji minister g. Nastas Petrović je dosedanjega vladnega komisarja pri kmetijski družbi g. Župnika razrešil njegovih dolžnosti in na njegovo mesto imenoval prof. gosp. Evgena Jarca, ki bo takoj prevzel poverjeno mu nalogo. Upamo, da se bodo razmere pri kmetijski družbi sedaj uredile pod strokovnim vodstvom g. Jarca.

VPRAŠANJE IZVOZA VINA.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Poljedelski minister dr. Kulovec bo sklical dne 14. septembra posvetovanje o izvozu vina v inozemstvo. Temu posvetovanju bo prisostvovalo tudi prometno ministrstvo, da pomaga rešiti vinski krizo.

IMENOVANJE V POLJEDELSKI STROKI V BOSNI.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Načelnik poljedelskega oddelka v Sarajevu Djurić je vpokojen. Na njegovo mesto pride Ivan Držević, okrajni živinozdravnik in agrom, strokovnjak in večletni uradnik pri sarajevski vladi.

Izjava dr. Mačka o upravni odredbi na Hrvaškem.

Zagreb, 28. avgusta. (Izv.) Vaš dopisnik je govoril včeraj s podpredsednikom HRSS dr. Mačkom o novi upravni uredbi Hrvaške in Slavonije. Dr. Maček je rekel, da je parcelacija Hrvaške ustavljena v prvi vrsti iz pravno-tehničnih vzrokov. Za nove »oblasti« ni bilo in še danes ni nikjer nobenih uradnih prostorov in tudi potrebnega strokovnega osebja ne bi bilo dovolj na razpolago. Z uvedbo »oblasti« bi bila morala nastati na Hrvaškem silovita upravna zmešnjava. To je sedaj preprečeno. Končno veljavne uredbe pa bodo izdane šele takrat ko bo dosežen končno veljaven sporazum. HRSS bo sedanjio vlado podpirala dokler ne bodo razpisane nove volitve.

OSEBNE IZPREMEMBE NA HRVAŠKEM

Zagreb, 28. avgusta. (Izv.) Poverjenik za vere in prosveto postane dr. Srkulj, član HZ. V prostorih HZ se je vršila včeraj se-

TRGOVINSKO-POLITIČNE ZADEVE.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Poljski odpravnik poslov Kamarnicky je obiskal v ministrstvu za notranja dela dr. Rybafa, da se pouči o pogajanjih z Italijo, v kolikor se tičejo konzularne pogodbe z našo državo, ker se v kratkem prično pogajanja med Poljsko in našo državo za konzularno pogodbo.

PRED FUZIJO SRBSKE LIBERALNE STRANKE Z DAVIDOVIČEVO STRANKO.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Liberalna stranka, skupina pokojnega Ribara, ki se ni spojila z demokratsko stranko, je imela svoje postojanke v Požarevskem okraju. Sedaj dela ta stranka na popolno združitve z demokratsko stranko g. Davidovića. Predsednik okrožnega odbora liberalne stranke za požarevsko okrožje Stojadinović je sklical z nekaterimi uglednimi člani te stranke za nedeljo velik okrajni shod liberalne stranke, na katerem se bo sklepalo o popolnem prehodu v Davidovićevo demokratsko stranko.

»DRŽAVOTVORNI« PAŠIČEVCI.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Radikalsko glasilo »Srpska riječ« je bila zaplenjena vsled žalitve kralja, kraljice in prestolonaslednika.

ODGODITEV POGAJANJ Z OGRSKO.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Vsled odhoda zunanjega ministra v Ženevo so odgodena pogajanja z Mažarsko v Belgradu do 15. septembra.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

Rim, 28. avgusta. Glasom zadnjih vesti se sklicuje parlament šele meseca novembra. Zasedanje je potrebno, ker dne 31. dec. potečejo roki začasnega proračuna.

ITALIJA ANEKTIRA DODEKANEŠKO OTOCIJE.

Rim, 28. avgusta. »Giornale d'Italia« poroča, da bo Italija v kratkem anektirala Dodekaneško otoke.

ZA SVOBODNO TRGOVINO ALI ZA ZAŠČITNO CARINO?

London, 28. avgusta. (Izv.) Zaradi zahteve angleških rudarjev, naj vlada skuša omejiti nemški izvoz v Anglijo, se je vnel v Delavski stranki spor, ali naj se vlada drži proste trgovine, ali pa naj začne carinsko politiko.

ZMAGA VLADE V BRAZILIJ.

London, 28. avgusta. (Izv.) Brazilijansko poslaništvo javlja, da se je udala utrdba Ovidos. S to utrdbo je padla zadnja postojanka upornikov. Upor je končan in zmagal je vlada.

SILEN VIHAR NA ZAPADNI ATLANTSKI OBALI.

London, 28. avgusta. (Izv.) Listi poročajo iz Newyorka, da divja ob atlantski obali silen vihar. Newyorško pristanišče je polno ladij, ki so pribežale pred viharjem v zavetje. V mestu se je pripetilo veliko število avtomobilnih nesreč.

VELIKA TATVINA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 28. avgusta. (Izv.) Sin bankirja Bachrucha je ukradel doma dragocenosti in denarja za poldrugo milijardo kron in pobegnil.

KONGRES POLICIJSKIH ESPERANTISTOV.

Dunaj, 28. avgusta. (Izv.) Danes se je pričel kongres policijskih esperantistov. Kongres je otvoril predsednik svetovne policijske zveze Schober.

Francoska sodba o novi vladi.

Eden izmed ne najmanjših grehov stare vlade je dejstvo, da so za vsako cenno hoteli zunanjemu svetu dokazati, da je Jugoslavija polna germanofilov, avstrijancov, separatistov, da ima čika Pašić silne težave s temi nasprotniki antante itd. itd. Predstavljali so najmanj državo kot srbsko in ustvarjali mnenje, da je ta država močna le v toliko in naklonjena zaveznikom le v toliko, kolikor vlada in se krepi srbski življenj v državi. Zato se je vsled mahinacij bivšega režima ob padcu Pašića v nekaterih inozemskih krogih pojavilo mnenje, da pomeni to oslabeitev in okrepitev boljše vizma. Zato moramo pozdravljati tem iskreneje besedo tako odličnega poznavavca naših razmer kakor je grof Béguen, ki je iskren prijatelj vseh južnih Slovanov že dolga leta sem. Zanimal se je zanje in jih obiskoval že od l. 1870. sem, videl njih politične boje, videl njih stremenje po osvoboditvi in jih po močeh tudi podpiral. Pred par leti je obiskal našo novo državo kot francoski uradni odposlanec, ter tako spoznal nova stremjenja, novo orijentacijo. V vednem stiku z jugoslovanskim tiskom in osebno se zanimajoč za naše razmere, si je ustvaril svojo sodbo o novi vladi, ki jo je izrazil v članku, ki ga je priobčil v Télégramme 21. t. m. pod naslovom »Le nouveau cabinet Yougoslave«. Podajamo ga v celoti.

»Žalostni dogodki londonske konference bi ne smeli absorbirati pozornosti naše diplomacije do te mere, da bi pozabljala druga sicer manj pereča vprašanja, ki pri vsem tem zaslužijo našo pozornost. Če se s pipo v ustih in z nasmehom na ustnih pripravljiva Herriot, da z nečuvstven brezbrzižnostjo podpiše politični, gospodarski, finančni in moralni poraz Francije, skrbimo vsaj, da si drugod ohranimo svoj ugled in vpliv in si ohranimo prijatelje, ki nam bodo kedaj še potrebni. Zgodovina bo stroga našemu prvemu ministru. Kakor da je slon prišel v porcelanska skladišča, s tako lahkoto in okretnostjo je zlomil, zdrobil in poteptal vse, kar nam je tekom desetih let rešila in strašne katastrofe svetovne vojne naša občudovanja vredna vojska in naša ne manj sijajna diplomacija. In pri vsem tem moramo še ugotoviti, da se dobé nevedneži, ki odobravajo Herriotu predajo za predajo. Prebujenje bo težko.

Toda še enkrat, naj nas ne uspavajo velevalisti. Velika napaka Francije po končani vojni tiči v tem, da se je pečala le z Anglijo, Ameriko in Italijo. Na mirovni konferenci je Clémenceau zamislil razdelitev narodov v velike in male vlasti, ne da bi bil pomislil, kako taka razdelitev mora boleti Belgijo in Srbijo, hrabre bojevnikove, ki so imeli tudi svojo besedo. Te male vlasti, ki jih je rodila ali povečala vojna, so bile uverjene, da jih bo zvesta svoji preteklosti Francija podpirala. Vanjo so stavile vse svoje upe: Češkoslovaška, Jugoslavija, Romunija, Poljska. Toda njih razočaranje ni bilo majhno, ko so videle, da se Francija briga le za velevalisti, katerih hvaležnost danes lahko uvidimo. Jugoslavija je ob gaženju vsega prava postala žrtev Italije v vprašanju Reke in Istre. Edino Poljski smo v odločilnem trenutku izdatno pomagali. Prepuščene samim sebi so te države mislile na medsebojno združitve in so na pobudo prvostnega državnika, češkega ministra Beneša, osnovalo »malo antanto«. Res, ta grupacija je v Parizu našla vedno dovolj simpatij, a po moje nismo znali napraviti te zveze dovolj iskrene in tesne, kakor bi bilo treba. Morda bomo po krutih londonskih razočaranjih bolje razumeli važnost vsega, kar se godi v osrednji in vzhodni Evropi. Vsekako pa moramo od blizu slediti njih politični razvoj.

V Jugoslaviji se je odigrala zadnje mesece zelo važna politična kriza. Kdo so je zmenil zanj? Franciji? Kateri časopisi so pisali o njej? Edini »Télégramme« je pred meseci poročal o tem na hvali svojemu dokumentiranemu in preroškemu dopisniku iz Zagreba, g. Zrinoviću, ki nas je neprestano obveščal in mi je še prav zadnji čas v Parizu dal dragocenih novic.

Pašićeva vlada je v hudem boju z opozicijskim blokom padla in podala ostavko. O, pa ni šlo kar tako brez trdovratnega odpora! Z divjo strastjo se je upiral stari radikalni bojevnik svojim nasprotnikom. Ob podpori nič manj nasilnega Pribičevića, bi se ne ustrašil niti državnega udara, da se z nasiljem vzdrži na oblasti, razpusti skupščino in »izvede« nove volitve, ki naj mu zagotové večino. Toda spodtaknil se je ob modrosti kralja Aleksandra, ki je čisto pravilno mislil, da Pašiću ne preostaja drugega, nego da se uda, ker ima v zbornici večino proti sebi. Kar je čisto nasprotno z dosedanjim postopanjem, je to, da so se v Belgradu ministrske križe zavlačevale po tedne, dočim je bila ta na veliko Pašićevo začudenje rešena v dveh dneh. Če je bilo Davidovićevo ministrstvo tako hitro sestavljeno, je treba vedeti, da je dejansko trajala pritajena kriza že dolgo časa. Stranke so dobile časa dovolj, da se pripravijo in sporazumejo, kralj Aleksander, da se pouči o resničnem razpoloženju ljudstva. Njegovo delovanje v vsej zadevi je bilo presojanje strank, zvesto čuvanje ustave, in pokazal je izreden političen čut. Temu se ne bodo čudili tisti, ki poznajo in cenijo njegovo uvidevnost, takt in zvestobo.

Njegov položaj ni bil prijeten. Osebnostno vezan s Pašićem, čegar izrednih medvojni zaslug ne smemo podcenjevati, je po narodnosti in po veri Srb, predstavnik srbske dinastije Karadjordjevičev, se je vsled nepopustljivosti Pašića in Pribičevića vsa borba odigrala na srbskih tleh. Padlo ministrstvo je vladalo v smislu »Velike Srbije«, t. j. Srbija je »podjarmila« nove državne province: Hrvaško, Slovenijo, Bosno, Dalmacijo itd.; dosledno mora torej Srb vladati nad temi narodi novega kraljestva SHS in jim vbiti svojo voljo, svojo tradicijo, svoje navade, svoje mišljenje.

Toda, ker tvori to narodnostne skupine, dasi vsaka zase manjša od Srbov, združene večino, je usoda hotela, da so uveljavile te skupine svojo voljo.

To je pa tudi v resnici politika, ki je vodila do formacije novega kraljestva v l. 1918. Južni Slovani v stari avstro-ogrski monarhiji so v oktobru proglasili svojo

* Grof Béguen je nasprotnik sedanje levičarske vlade in pristaš desničarskega bloka.

neodvisnost in nekaj tednov pozneje svojo prostovoljno združitev s Srbijo. Preveč se pozablja, da se je resnično z ene in druge strani napravilo mnogo težkih napak, med katerimi bo ena najtežjih in v posledicah najhujših Radićeva abstinenčna politika. Zdelo se je včasih, kakor bi hotel igrati vlogo separatista, kar bi nekoliko osvetljevalo Pašićevo politiko.

Božu hvala, da sta zdrav razum in patriotizem zmaga. Razne narodne skupine so se mogle na pobudo dr. Korošca združiti in sporazumeti s srbsko demokrasko stranko pod vodstvom Davidovičevim. Treba je vedeti hvala tem srbskim demokratom, ki so razumeli skupnost, ki obstoji med raznimi pokrajinami in so znali ustvariti »union sacrée«. Ne s silo, ne z izzivanjem novih pokrajin, ne s pretiranim centralizmom, z vsem tem se narodno edinstvo ne ustvarja, marveč s širokosečno in zakonito politiko, spoštljivo vero, navade in običaje novodobnih.

Vsi prijatelji Jugoslavije se samo srčno vesele izpremembe, ki se je izvršila v državi, ki ji hranimo toliko naklonjenosti. Nova vlada je obračunala z navadami in težnjami vse preveč bizantinskih in balkanskih, in se tako približala zapadu. Na čelu ji je pravičen in uvideven človek, ki je neštokrat dokazal svojo zmocnost vladanja. Ob strani mu stoji častni in ugledni možje kot dr. Korošec, čegar vpliv je vse od l. 1918. naprej odločilen, in ki sledi tradicijam resničnega početnika jugoslovanske ideje, škofa Strossmayerja. Vsi elementi kraljestva so zastopani: muslimani z dr. Spahom, Slovenci, Hrvatje itd., pri čemer imajo Srbi večino, kakor jim sodi. V njej so katoličani in pravoslavni.

Vladna deklaracija je zelo trezna. V notranji politiki se ministrstvo zavezuje, da bo pobijalo upravno korupcijo, ki se je zadnji čas grdo razpasla, da bo zagotovila uradnikom pravno stanje in zadostne plače. Ne da bi hotela kršiti enotnost kraljestva, bo nekoliko olajšala pretirani centralizem, ki je hotel vse zgomaditi v Beogradu in hoče pustiti nekaj avtonomije pokrajinam. Delovalo bo končno za gospodarski razvoj, ki se je prej zapostavljal političnim vprašanjem.

Kar zadeva zunanjo politiko, se ne bo nič spremenilo. Jugoslavija ostane zvesta zaveznicu in prijateljcu Francije in antante. To ni nič čudnega — kralj Aleksander je tod. Napak je, vem, če smo bili do zadnjega pristaši radikalne stranke. Spomini na vojsko so vzrok, da le vse preveč Fracozov misli samo na Srbe in se zdi, da ostajajo bolj indiferentni napram Slovencem in Hrvatom. Poznajmo bolje svojo zgodovino in zemljepis in pozdravimo — ne da bi se hoteli vtikati v notranje razmere prijateljske države — s simpatijami, kakršne zasluži novo vlado Davidovičevu, ki je slika in stvor vsega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Grof Béguen.

Beleške.

Kako je bilo. Včerajšnji »Narode« pri-poveduje svoje spomine iz leta 1914. in pravi med drugim, da je takratni deželni predsednik baron Schwarz vsled »klerikalnega ovadustva« ustavil izdajanje »Dneva«, »Slovenskega Doma«, »Save« in drugih naprednih listov. Potem pravi, da se je takrat hotel zadušiti tudi »Slovenski narode« in šele pomisleki iz centrale, da bi ipak ne bilo portuno, ako bi se zadavili kar vsi (podčrtal »Narode«, op. ur.) napredni slovenski listi, so Schwarzu napotili, da je opustil svojo prvotno namero. — Slovenski uradnik, ki ima tudi dober spomin, pa nam poroča o tej zadevi nekoliko drugače. K tedanjemu deželnemu predsedniku baronu Schwarzu je prišla »napredna« deputacija in ga milo prosila, naj ne ustavi izhajanja »Slovenskega naroda«, obetajoč in zatrjujoč mu, »da bo list pisal strogo patrijotično«. To »patrijotično« zatrnilo pa je spravilo G. Schwarzu vsega iz sebe in je zavpil nad deputacijo: »Kaj? To vi meni šele obetate? To je vendar nekaj samoposedi umevnega!« Končno se je Schwarz udal in »Narode« je izhajal naprej, stokaj pod ravno takim pritiskom, pod kakršnim so stekali takrat vsi listi brez izjeme, tudi nemški. In če se »Narode« končno vprašuje, kako se počuti dr. Voja Marinković v »taksi«, (t. j. »klerikalni«) družbi, mu moramo odgovoriti, da vsaj tako dobro, kakor bi se počutil v družbi onih, ki so leta 1914. šli obetati baronu Schwarzu, da bodo pisali »patrijotično«.

Uljundnost. V Dubrovniku so te dni zborovali »napredno« in »jugoslovansko« misleči ter v UJU organizirani učitelji. »Jutro« poroča o tem zborovanju sledeče: »Daljša debata se je, kakor smo že včeraj omenili, razvila glede eventualnega pozdrava ministru dr. Korošcu. Ker so pledirali nekateri člani za tak pozdrav, so pojasnili slovenski člani glavnega odbora svoje stališče in je poverjenik ravnatelj Luka Jelenc izjavil, da bi bila slovenska delegacija prisiljena, ako se to izvede, da zapusti v znak protesta skupščino. Slovincem se je pridružila velika večina osta-

lih delegatov in brzojavni pozdrav nato ni bil oddan.« — Ker UJU ni hotelo pozdraviti g. dr. Korošca, upamo, da jo bo pozdravil minister s kakšnim primernim ukazom...

Dr. Kukovec — pristaš g. Davidovića. V včeršnjem »Narodem dnevniku« je priobčil g. dr. Kukovec uvodnik, iz katerega je razviden njegov prestop v Davidovićevo demokrasko stranko. Topot je dr. Cekin zamenjal svoj zadnji cekin v — Rogiški Slatini. Upati je, da se stvar g. Davidovića razširi po vsej Sloveniji.

»Jutrovi« računarji. Predvčerajšnje »Jutro« trdi, da je na Hrvatskem 40 % pravoslavnih. Uradno štetje l. 1921. je našlo na Hrvatskem 2.007.705 katoličanov (Hrvatov), 660.234 pravoslavnih (Srbov), 2.495 muslimanov in 69.159 ostalih (protestantov in židov). »Jutrovi« so torej tako navdušeni Vele- in Vsesrbi, da pri njih tvori 600.000 že 40 % od 2.740.000.

Kdo to odreja? Od mnogih strani nas opozarjajo na poštno in železniško tiskovino, kjer se slovenščina sploh opušta ali pa tako mrcvari, da je ne razume živ krst več. Ljubljanska pošta »direkcij« ima celo svojo lastno tiskarno, torej se fabricirajo te spake pri nas doma na inicijativu naših robskih duš. Prosimo pojasnila, gospod »direktor«!

Dopisi.

V Črnomlju je 17. t. m. orlovska prireditelj klub slabemu vremenu dobro uspela. Črnomaljska orlovska družina je s praporom na čelu v sprevedu prikorakala v cerkev, da prisostvuje sv. maši in sprejme svete zakramente (60 po številu). Ljudstva je bilo veliko, cerkev je bila nabito polna. Po sv. maši so se vršile naraščajne tekme. Tekmoval je moški naraščaj iz Črnomlja, Dragatua, Metlike in Vinice. Popoldan se je vreme toliko zboljšalo, da so v lepem dolgem sprevedu prišli k popoldanski službi božji, nato je bil obhod po mestu. Lep je bil pogled na številni mladi naraščaj (čez 100), pred njimi je šel br. Janko s svojim orlovskim praporom. Pred člani in članicami pa je korakala črnomaljska mestna godba in praporščak iz Vinice s svojim praporom. Mnogo ljudstva je spremljalo mogočno orlovsko četo na telovadišče, kjer se je vršila telovadba. Prvi je nastopil obojni naraščaj s svojimi prostimi vajami, prav ljubko so izvajale gojenke iz Semiča igre in mladenke simbolično vajo na petje. Dobro so se odrezali Črnomaljeci s simbolično vajo »Napreje«. G. prošt G. Cerar iz Metlike je v svojem govoru o 15letnici obstoja črnomaljskega odseka spominjal navzoče na življenje in delovanje domačega odseka, ki ga je on ustanovil in vodil dolgo vrsto let. Kasno je deklamiral belokranjski dijak pesem »Krik starega orla«. Nastopili so še člani in članice in orodna vrsta je z vajami na bradlji zaključila telovadbo.

Sv. Križ pri Litiji. Neznani tatovi so v noči od 10. do 11. t. m. vkradli Karolu Vidrihu kravo iz hleva. Vse poizvedovanje je ostalo brez uspeha. 27. t. m. zgodaj zjutraj pa so okradli trgovca Humerja. Odnesli so mu za čez 100.000 kron blaga. Naravno je, da so ljudje zbegani. Naj bi oblast raznim postopacem, ki se vedno klatijo tukaj skozi, bolj stopila na prste. Ironija pa je, da so v hiši, kjer stanuje Humerjeva prodajalna, nastanjeni orožniki.

Dnevne novice.

— Vladna podpora poškodovanim kra-jem. Ministrstvo za kmetijstvo in vodo je odobrilo za kraje, poškodovane po povodnji in toči, 1 milijon dinarjev. Od te svote dobe podunavska, zetska, mostarska, ljubljanska, belgrajska, splitska in kragujevska oblast vsaka 100.000 Din.

— Poverjeničstva za agrarno reformo. Ministrstvo za agrarno reformo je svoje poverjeničstvo v Belem Polju ukinilo; poverjeničstvo v Splitu, ki je bilo v likvidaciji, je pa obnovilo.

— Ojačenje zagrebske policije z žandarmerijo? Zagrebski listi so beležili vest, da imajo merodajni činitelji namen ojačiti zagrebsko policijo z orožništvom iz Srbije. Isti listi pa to vest že tudi dementirajo.

— Znižanje mednarodnih poštnih pristojbin. Na zadnjem svetovnem poštne-m kongresu v Stockholmu so sklenili, da se mednarodne pristojbine za pisma znižajo za 50 odstotkov. Sklep morajo odobriti še parlamenti držav, ki so bile na kongresu zastopane. O stvari bo sklepal tudi jugoslovanski parlament.

— Za uvrščenje Zagreba v I. draginjski razred. Kakor znano, so uvrščena doslej v najvišji draginjski razred samo mesta Beograd, Zemun in Sušak, dočim spada Zagreb poleg drugih mest v II. razred. Državni uradniki v Zagrebu so že opetovano zama-n skušali doseči, da se Zagreb uvrsti v prvi razred, kamor po svojih gospodarsko-social-nih razmerah nedvomno spada. Sedaj se je Savez javnih nameščencev znova obrnil na novega finančnega ministra, da predloži narodni skupščini primeren zak. načrt za uvrstitev Zagreba v I. draginjski razred.

— Prestop z meščanskih na srednje šole. Nedavno je bila izšla ministrska naredba,

glasom katere se smatra v državni službi vsposobljenost absolventov meščanskih šol kot enakovredna z ono nižjih gimnazij. To so mnogi razlagali tako, da more učence, ki je dovršili štiri razrede meščanske šole, brez drugega vstopiti v 5. gimn. razred. Temu pa glasom razpisa naučnega ministrstva ni tako ter morajo absolventi meščanskih šol za sprejem na naslednji višji srednješolski razred položiti poleg male mature še poseben diferencni izpit.

— Razne tatvine in vlom. V Apačah je vlomil Franc Budja, delavec pri posestnici Mariji Šlahovi, v podstrešje in je ukradel črno ustrojeno svinjsko kožo, pol telečje kože in več perila in obleke. Budja je baje ukradel tudi hlapcu Ivanu Križaniču iz hleva 300 Din vreden suknič in telovnik. Priplazil se je tudi v hlev gostilničarja Turka. Prebudil pa se je hlapec Tomaž Strumpf, ki ga je prepodil. — V Zadobrovi sta vlomila dva znana vlomilca v stanovanje Franceta in Alojzija Breznika in sta pokradla več obleke in perila, ure, prstane in verižice ter nekaj gotovine. Oba vlomilca sta nevarna že večkrat kaznovana tatova. — Zopet dva druga tudi znana postopača pa sta vlomila pri posestniku Leopoldu Repiču v župetu in sta mu pokradla za okroglo 6000 Din obleke in perila. — V Lokavcih je bilo vlomljeno v delavnico ključavničarja Martina Topolnika in ukradeno moško kolo »Dürkopf Diana« črno pleskano z rdečimi ri-zami vredno 2000 Din, dalje moško kolo »Puch«, bele barve vredno 1750 Din, več sestavnih delov za kolesa, zračnih cevi in zvon-cev in pa lovska dvocevka znamke »Hammer-los«. Skupna škoda znaša okrog 8000 Din. O vlomilcu nimajo nobene sledi, pred nakupom se svari. — V Mašah je vlomil prijazen tova-riš v kovček rudarja Henrika Kotnika in mu je ukradel perilo in obleko in listnico z nekaj denarja. — V Trnavi pri Braslovčah se je vti-hotopil neznan uzmovič skozi odprto okno v zaklenjeno trgovino trgovca Avgusta Planko. Ukradel je žensko črno usnjato torbico z vse-bino 1000 Din, iz predala ves dnevni izkupi-ček okrog 400 Din in več moškega perila za približno 3000 Din. — Vlomilec je okoli 16 do 17 let star fante, majhen, sivo oblečen, ka-terega so videli, pa se mu je posrečilo, da je pobegnil. — V Starešincih pri Pragerskem je ukraden neznan vlomilec rdeč pamizni prt, v katerega je zavil nekaj perila in obleke, srebrno dozo in nekaj denarja. — Na kolodvoru v Bohinjski Bistrici je bil ukraden iz nezakle-njene železniške barake električni števec št. 1776184, 3 Emp. tvrdke »Isorijo« vreden 1000 dinarjev.

— Izloženo dete. Rozina Krogova, služ-kinja, majhne postave, črna, z malo golšo je izločila svoje novorojeno dete v smrtino ne-varnem položaju in je neznanu kam pobegnila.

— Nesreča. Anton Vilčnik od Sv. Marka pri Trbovljah je pilil pri svojem gospodarju v Trbovljah naboj. Naboj je eksplodiral in mu odtrgal dva prsta na roki.

— Irganj je iz naše države za eno leto Houla Velimir Josipov iz Splita, pristojen v Domažlice na Češkem.

— Umrla je v Kranju gospa Marija Pav-lin, soproga poštnega poduradnika po dolgi in težki bolezni v 36. letu starosti. Pogreb bo danes 29. avgusta ob 17. uri. Priporoča se v molitev in blag spomin.

Bolečine v želodcu, motene prebave, zdravilo zelo uspešno Markove kapljice iz Mestne lekarne v Zagrebu, ki se dobe za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Sestanek vojakov iz svetovne vojske na Brezjah v nedeljo 31. avgusta 1924.

Da ustrežemo raznim opravičenim že-ljam, sporočamo:

Sestanek v nedeljo 31. avgusta se vrši ob vsakem vremenu (za stare vojske!) po sporedu: ob 10. pridiga (g. Bonač), sv. ma-ša, molitve za mrtve tovariše, od pol 12. do 13. zborovanje (pri verki), kosilo, ob 3. litanije.

Izkaznice za polovično vožnjo dobite pri cerkvi na Brezjah za 5 Din (v kritje stroškov za godbo i. dr.). Za vsako družbo naj zbere eden denar in vzame za vse ob-enem izkaznice, da bo hitreje šlo. Po iz-kaznicah pojedite takoj, ko pridete na Brezje, da ne pozabite (med službo božjo se ne oddajajo).

Kdor bi rad govoril, se mora prej pri-glasiti predsedstvu. Vsled kratkega časa bodo mogli le kratki nagovori in po-zdravi.

V soboto zvečer in nedeljo zjutraj bo prilika za sv. spoved.

Polovična vožnja velja za 30. in 31. avgust ter 1. september. Pazite, da ne od-daste karte, ki velja za nazaj, ako imate iz-kaznico z Brezji!

Cel dan bo svirala ljubljanska vojaška godba.

Ljubljanci in Gorenjci porabite ju-tranja vlaka 4.45 (turist.) in 6.40 za nazaj pa iz Otoč vlake ob 19.15 in 21.50 (turist.), ali mešanca iz Podnarta ob 17. uri. Kamni-čani se presedajo v Šiški.

Za udeležence iz Dolenjske, Notranj-ske, Posavja in Stajerske, ki bi ne mogli priti v soboto ali ne dosegli več vlaka, ki vozi ob 6.40 na Gorenjsko iz Ljubljane, bo

vozil 31. avg. posebni vlak, ki odpelje iz južnega kolodvora ob 7. 50 in pride v Oto-če ob 9.15; vrača se iz Otoč ob 16.50, da dosežejo še svoje vlake za vrnitev domov iz Ljubljane isti dan.

Ponovno prosimo bivše gg. kurate, da po možnosti pridejo že v soboto do večera na Brezje in se zglase v samostanu.

Kdor to bere, naj obvesti tovariše, ki ne čitajo dnevno časopisov.

Na veselo svidenje, tovariši! Ob vsa-kem vremenu!

Sklicatelj.

Štajerske novice.

Š Ministrstvo prosvete je z razpisom z dne 8. avgusta 1924 obnovilo pravico javnosti za meščansko šolo in učiteljšče z vadnico ter otroškim vrtcem šolskih sester v Mariboru.

Š Izidi občinskih volitev v okrajnem gla-varstvu Brežice. Tozadevno poročilo, ki nam je došlo po telefonu in je bilo objavljeno v »Slovenec« dne 26. t. m. št. 194 pod dnevnimi novicami, je treba popraviti sledeče: Name-sto občina »Prevorje« bi se moralo pravilno glasiti »Pleterje«, namesto občina v »Veliki gabri« bi se moralo glasiti »Veliki Obrež«, namesto občina »Bela« se mora glasiti »Selac«.

— Dodatno je poročilo, da je bila v občini Gaberje, okr. glav. Brežice, vložena samo ena lista, Kmečko-delavska SLS.

Š Občinske volitve na Ljubnem v Savinjski dolini. Dne 24. t. m. so se vršile pri nas občinske volitve. Vloženi sta bili dve listi: SLS in socialdemokratska, kateri so nadeli ime Gospodarsko-delavska lista, da bi lažje ljudi premotili. Toda njihova nakana jim ni donesla zmage. Pri zadnjih obč. volitvah so dobili socialisti 18 odbornikov, SLS 8. Sedaj je izmed 620 volivcev volilo samo 173, torej 28 odstot. SLS je dobila 92 glasov in 13 odbornikov, Gosp.-delavska pa 81 glasov, 12 odbornikov. Naša stranka je torej precej na-predovala in bo imela župana. Vsa čast za-vrednim volivcem!

Š G. poslanec Kranje sprejema stranke svojega volivnega okraja (Celje—Vransko), ako skupščina ne zboruje, vsako sredo od 9—12 dopoldne v tajništvo SLS v Celju, hotel Beli vol. Kedaj zboruje skupščina, razvidite iz časnikov. Na g. poslanca se obračajte le v tem času.

Š Osebna vest. Č. g. Evgen Loriger, korni vikar v Mariboru, odide 1. septembra v novi-cijat o.o. jezuitov v Ljubljani.

Š Zatvoritev prometa. Vsled popravila dravnjskega mosta pri tovarni tanina v ob-čini Majšperk v tiru okrajne ceste Ptuj-Ro-gatec-Celje se zatvori težki promet od 2. sep-tembra 1924 do konca meseca septembra 1924. Lahki promet se še sme opravljati do 15. sep-tembra, od tega dne do konca septembra pa tudi ne več. Vozniki s težkimi tovori in avto-mobilisti, ki vozijo iz Ptuja na Rogatec ali obratno, se obrnejo na Bregu pri Ptuj na okrajno cesto Ptuj-Krapina skozi Podlehnik in Sv. Trojico v Halozah ter pri Pernatu, tako-zvanem Ekvirtu, krenejo na okrajno cesto Pernat-Zetale skozi Zetale na Rogatec. Voz-niki z lahкими tovori vozijo od Majšperga na-prej po okrajni cesti Majšperk-Sitež ter v Skrbiljah po občinski cesti spet nazaj na okraj-no cesto Ptuj-Rogatec pri gostilni Pišek na Bregu pri Majšperku. Promet v smeri Roga-tec-Ptuj se vrši istotako po navedenih progah. Vozniki in avtomobilisti, ki vozijo na Celje ali od tam na Ptuj, se obrnejo v Majšperku na okrajno cesto Majšperk-Poljčane in obratno.

Š Sadjarska in vrtnarska podružnica v Šmartnem ob Paki priredi v času od 5.—8. oktobra 1924 sadjarsko razstavo v večjem ob-segu. Zanimanje za njo je vsestransko. Raz-stava v kraju, v katerega okolici se pridela v srednje dobrih sadnih letinah nad 100 va-gonov najboljšega, sortiranega sadja, je za kupce, kakor tudi za prodajalce velikega go-spodarskega pomena. Ker je prirejena poleg tega v kraju tik poleg postaje savinjske že-leznice Rečica ob Paki, si obetajo prireditelji ugoden uspeh, ki bo koristil pospeševanju te eminentno važne gospodarske panoge. Ze danes opozarjamo zainteresene, da ne zamude ugodne prilike v nakup večjih, a tudi manjših množin našega svetovnoznane sadja, ker imamo posebno letos obilo tega žlahtnega pri-delka. Slavnostna otvoritev razstave je v ne-deljo 5. oktobra t. l. dopoldan.

I. Marijanski kongres.

Kako bodo vozili vlaki?

6. in 7. sept. bodo vsi osebni vlaki proti Ljubljani ojačeni. — Za Stajerce bosta posebna ojačena vlaka, ki vozita iz Maribora ob 23.30 in ob 4.57 v noči 7. na 8. sept. in prideta v Ljubljano ob 3.40 ter 9.30 dne 8. sept. Da se ugoti tudi želji mnogih, ki bi radi obiskali tudi še Brezje bodo gg. v Mari-boru po možnosti priredili zanje še en po-seben vlak vlak tja.

Glavni (manifestacijski) dan 8. sept. bo do močno ojačeni vsi vlaki proti Lju-bljani zjutraj, zvečer pa iz Ljubljane nazaj. Posebni vlaki (II. deli) bodo pa vozili ta dan: Rakek—Ljubljana (tako za vlakom, ki pride 7.25 v Ljubljano), Kamnik—Ljubljana (iz Kamnika 6.50, do Šiške — ob 8), Kranj—Ljubljana (iz Kranja ob 7, v Šiški ob 8), Novo mesto—Ljubljana (tako za prvim, ki pride 7.40 v Ljubljano).

Nazaj iz Ljubljane bodo vozili posebni vlaki (II. deli): na Rakek ob 19.30, na Jesenice ob 20 (oba iz glavnega kolodvora), v Kamnik ob 19.30 iz Šiške, do Novega mesta (z dolanjskega kol.) ob 20. Štajerci in Posavci imajo redna vlaka ob 18.40 in 23.52. Dolenjci proti Kočevju vlak 18.28, Vrhnjani tudi dva redna vlaka.

Prosimo, da gg. duhovniki o tem obveste udeležence, ki naj se domeni, kako se bodo vozili na kongres.

Polovična vožnja velja (z izkaznico) za vse vlake in razrede od 4. do 10. sept. Kje in kdaj se bodo žigosale v Ljubljani izkaznice, bomo se sporočili. Ker so mnogi udeleženci zahtevali najprej bele izkaznice, namenjene onim, ki niso zahtevali vozne olajšave, zdaj pa bi vseeno radi tudi pol. vožnjo, bomo žigosali tudi bele izkaznice, toda le proti doplačilu 5 Din, ki bodo z žigom dale isto ugodnost kot modre.

Številko na izkaznici zadaj izpolni s fekočo št. izdanih izkaznic vsak župni urad zase.

Ker mase udeležencev pridejo v Ljubljano 8. 9. zjutraj in še ta dan zvečer odidejo, bodo v Ljubljani le za nekaj stotin pripravljena skupna ležišča (oseba 3 Din), za katera se vsaj do 4. sept. prigrasite odboru (število, spol, katero noč). Drugim bodo odprte cerkve ozir. je namenjeno celonočno čiščenje. Salez. sodružniki imajo pripravljeno prenočišče na Rakovniku. Privatno prenočišče si vsak sam zagotovi v hotelu ozir. sorodnikih ali prijateljih. — Bogoslovci dobe stan v semenišču, duhovniki v Marijanišču (glede maševanja naj se gg. prej zglase v cerkvi, kjer žele maševati, da se dogovore glede ure).

Položnice kongresa je odbor poslal za Štajersko preč. škof. ordinariatu v Maribor s prošnjo, naj jih razpošlje, še v juliju. Kjer jih morda še rabite, sporočite odboru, da vam jih še pošlje.

Hitite z razpečevanjem izkaznic in takoj naročite nove, če treba, da ne bo prepozno. Pošljite do sedaj zbrano vsoto, ker odbor rabi sredstva. Stavimo vse, da bo I. Marijanski kongres veličastna manifestacija zaupanja Slovencev v Marijo Pomocnico!

Meščani Ljubljane, ki bi hoteli dati prenočišče udeležnikom (proti odškodnini ali brezplačno), izvolite sporočiti po dopisnici na odbor (v škof. palači): točen naslov stanovanja, kakšno prenočišče (soba z eno ali več posteljami, kakšen vhod), odškodnina.

Prosimo p. n. časopise za ponatis teh obvestil.

Načelstvo zunanjih priprav I. Marijanskega kongresa.

Uradno poslopje in ambulatorij okrož. urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti.

Gradnja uradnega poslopja in ambulatorija okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti napreduje prav po poljevo. Stavba se z mrtve točke kar ne gane. Kadarkoli gre človek mimo, je stavba vedno enaka.

Ljudje se radovedno vprašujejo, kaj je vzrok temu zastoj. Odgovora ne ve nihče. Nameščenci okrožnega urada se gnetejo v starih, že zdavnaj premajhnih prostorih, bolniki morajo čakati že skoro na cesti na ordinacijo, nova stavba se pa kar ne premakne z mesta. Ali mislijo merodajni gosposdje v Zagrebu, da bodo s svojim zavlačevanjem kaj prihranili?

Če bi bil obveljal prvotni projekt, bi bila danes Ljubljana za eno veliko, moderno in ponosno palačo bogatejša. Toda Ljubljana je obračala, centralno vodstvo okrožnih uradov v Zagrebu je pa obrnilo. Centralno vodstvo v Zagrebu, v katerem vedre in oblače še danes najhujši Žerjavovci, se je pa menda zbal, da bi mu zmanjkalo denarja za vlaganje v »Slavensko banko«, kamor mora centralni zavod po navodilu in naročilu Žerjavovcem vlagati svojo gotovino po jako nizki obrestni meri, in je menda zato odločilo, da se mora napraviti za zgradbo uradnega poslopja za okr. urad v Ljubljani mnogo manjši in cenejši projekt, kakor je bilo prvotno sklenjeno v Ljubljani. Toda niti ta projekt se ne izvršuje, ampak se stalno zavlačuje, brčkone namenoma zavlačuje, kajti tudi v načelstvu in nadzorstvu okrožnega urada v Ljubljani ne določujejo danes delodajalci in delojemalci o svojem denarju, ampak neka večina Žerjavovska družba, ki dela v popolnem soglasju z zagrebškim demokratičnim osrednjim vodstvom.

Danes govore ljudje, ki razmere poznajo, da niti mizarska dela še niso oddana. Mizarska dela bi morala biti oddana že zdavnaj in namenjena so bila baže znamenitu ljubljanskemu obrtniku. Ta gospod pa demokratičnim gospodi očividno ni všeč. On sedi namreč tudi v načelstvu ljubljanskega zavoda, odkoder bi ga ljubljanski Žerjavovci silno radi izrinili. Izrinili bi ga pa radi tako, da mu baže obljubljajo mizarska dela, če odstopi iz načelstva! Zakaj bi to moralo biti, ni jasno. Ali se ne oddajajo dela dražbenim potom? In če je ta gospod naicenejši ponudnik zakaj ne bi

on dobil dela? Kaj ima to opraviti z njegovo funkcijo v načelstvu?

Z druge strani zopet pripovedujejo, da ljubljanskemu magistratu ni všeč pročelje novega poslopja in da zato tudi magistrat stavbo ovira. Mi nismo mogli še ugotoviti, kaj je na tem. Prav lahko pa je mogoče, da je kakšno tako oviro našel bivši gerent dr. Krejči, brčkone zato, da centrali v Zagrebu ni bilo treba takoj šteti denarja, ampak da slovenski delavski dinarji še nekaj mesecev dalje lahko leže v zagrebški centrali »Slavenske banke«, ki iz lepih procentnih diferenc vzdržuje kot nagrado Žerjavu ljubljansko »Jutro«!

Priznavamo, da ravnateljstva ljubljanskega okrožnega urada ne zadene nobena krivda na tem zavlačevanju. Leglo vsega zla je v Zagrebu. Zato pa mi ne bomo mirovali prej, dokler se demokratična centrala okrožnih uradov v Zagrebu ne razbije in dokler ne bo slovenski denar zopet naložen v slovenskih pupilarno varnih zavodih in ne v banki, ki lahko danes ali jutri tudi propade, ž njo vred pa tudi lepi milijoni slovenskega delavskega denarja.

Še nekaj o nesreči na Triglavu.

Ponesrečenega Topolavca v severni Triglavski steni še niso našli in ga skoraj gotovo tudi ne bodo, ker je padel v nepristopni jarek.

Njegov tovariš Alojzij de Reggi, dijak, mi je povedal sledeče: »Nisem nameraval iti v severno triglavsko steno, ampak v Omir, — pa na železnici me je Topolavec lepo prosil, naj ga peljem skozi triglavsko severno steno, tam, kjer sem šel letos 20. julija z dr. Jugom, in kjer so pred leti šli: vodnik Košir, Nemei König, Zimmermann in Jahn. Udal sem se. Usodno je bilo, ker je zelo s snegom medlo. Topolavec je šel bos. Pridava po sredi stene blizu vrha na rob velike skale, kjer se je Laš ponesrečil in padel na levo ter na vrvi obvisel. Kos te vrvi je Topolavec odrezal za spomin in v moj nahrbtnik shranil. Tukaj višje je bilo že precej snega, zato sva krenila bolj na desno proti Kugyjevi polici, od katere so živigali čez naju kameni, ki jih je zgoraj sprožil gams. Videl sem pozneje njegove stopinje v snegu na Kugyjevi poti. — Za sva bila 20 metrov pod Kugyjevo polici! Ura je bila enajst. Nad menoj pleza Topolavec pet metrov višje. Kar vidim, kako on leti meni čez glavo, — obe roki stegnem, pa prijeti ga ne morem. Padel je v strm, nepristopen jarek proti zahodu, dolgo se je slišal ropot, — videl ga nisem, pa sodim, da je padel kakih 500 metrov globoko. — Klicam sem, pa nisem dobil odgovora. Tudi druga skupina plezalcev, ki so šli bolj na levo pod zelenim snegom (gospodična Rehek, abiturient Prevec, Skok, Hudnik) mi niso odgovorili. Ravno tam je šel pred leti dr. Tuma. Vsi pri oni skupini so srečno skozi prišli. Prestrašen splezal do Kugyjeve police, potem hitim čez ledenik na Kredarico, tudi v Aleksandrovo in Staničevo koč, da sporočil o nesreči.«

V pondeljek zvečer je prišlo več ljubljancev na Dovje, potem v Vrata z vrvmi itd., pa bo težko najti ponesrečenca, če leži v nepristopnem kraju, za skalnato razpoko, ali v kotlu.

Nadlovce Rabič bo opazoval z svojim Zeistriedrom, patudi z mojim daljnogledom (54 kratno povečanje) iz Stenarja, da izsledi, če mogoče, ranjkega ponesrečenca, kar bom pozneje poročal.

Predkone, bo v steni ostal, in bomo v Vratih spodaj zanj opravili mrtvaške molitve. Bil je priden, pošten mladnik. Danes, v sredo zjutraj, ga še niso našli. — Jak. Aljaž.

Pogrebne svečanosti za pokojnim VI. Topolavcem se vrše v nedeljo, dne 31. t. m. dopoldne pod steno, kjer se je pokojnik ponesrečil. Ker trupla pokojnika niso našli, se vrši samo blagoslovitev stene. Blagoslovil bo g. duhovni svetnik Aljaž. Vsi, ki se tega provizoričnega pogreba udeležijo, naj se odpeljejo v nedeljo, 31. t. m. s prvim, turistovskim vlakom do Mojstrane in od tod peš do Aljaževega doma v Vratih. V slučaju skrajno slabega vremena se pogrebne svečanosti ne vrše.

Ljubljanske novice.

Ij Kaj pove plačilni natak. — Pustolovska zgodba. Na policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je prišel plačilni natak v hotelu »Toplice« na Bledu, Oto Strašnjak, in je povedal tole: Dne 8. avgusta je prišel k nam na Bled eleganten tujec in se je nastanil v hotelu pod imenom dr. Milan Šimnovič, doma iz Sida v Sremu. Stanoval je delj časa pri nas in se je dobro zabaval. Ko mu je zmanjkalo denarja, me je prosil za kratkoročno posojilo, češ da pričakuje od doma denar. Zanesel sem se na tega gospoda in sem mu res posodil na njegovo prošnjo 2300 Din. Pod pretezo, da ima nujne posle, se je odpeljal dr. Šimnovič v Ljubljano in mi je pustil v zastavo samo nekaj manj vrednih predmetov. Prihajal je in odhajal, toda na povračilo je kljub opominom vedno pozabil. — Sedaj je zopet izginil in mora biti nekje v Ljubljani. — Šli

so ga iskat in res so našli moža v restavraciji pri »Sloncu«. — Zvedelo se je, da je napravil že tudi v Ljubljani podobne »špase«. Mož je povedal na policiji svoje doživljanje v kratkem takole: On je v resnici dr. Šimnovič in se je kot tak tudi legitimiral. Bil je odvetnik. Ker pa mu odvetniška pisarna ni baš dosti nesla, se je začel pečati s trgovino. Posredoval je pri raznih večjih in manjših kupcih v tu- in inozemstvu. Večkrat je šel v Nemčijo. Pri izbruhu vojne je bil tam l. 1914. interniran in je ostal zaprt do l. 1918. Ko so ga izpustili, se je vrnil v Belgrad, kjer se je zopet etabliiral kot trgovski posredovalec. Potoval je zopet po Nemčiji, nato je šel v Bosno, odkoder je prišel v Ljubljano. Posebno se mu je dopadlo na Bledu, kjer bi bil še ostal, pa mu je zmanjkalo denarja. Priznal je tudi, da je napravil za okroglo 4000 Din dolga. — Povodom poizvedb pa so izvedeli še eno novo nerodnost. Zglasil se je namreč pred približno osmimi dnevi pri soprogi nekega ljubljanskega tovarnarja. Pripovedoval je, da sta z njenim soprogom skupaj in da mu je zmanjkalo denarja. V imenu soproga tovarnarja jo je prosil, da naj mu izroči za moža 1200 Din. Trdil je, da se bo še isti dan odpeljal in izročil možu denar. Na ta način je bil zopet za nekaj časa preskrbljen. Izročili so ga državnemu pravdniku, ker je gotovo, da je premetni 71-letni stavec izvršil doma in po svetu še več podobnih sleparij.

Ij Zopet smrtna nezgoda na Ljubljani. Rudolf Koren, tapetnik, doma iz Gorice, ki stanuje v Ljubljani v Sv. Jerneja ulici in njegov tovariš Libert Kraljič iz Gasilske ceste, sta se vozila po Ljubljani. Ko sta priveslala do izliva Praporšice v Ljubljano, sta zavleslala v desni breg, kjer je čoln nekoliko nasedel. Ko je odrival Koren čoln od brega z veslom, je ravnal tako neprevidno, da je omahnil in padel v vodo, pri čemer se je tudi čoln prekucnil. Koren se je potopil in je izginil s površja. Kraljiču pa se je posrečilo, da se je obdržal za rob čolna in je klical na pomoč. K sreči je bil v bližini s čolnom dr. Jenčič iz Gradaške ulice, ki mu je prišel še pravočasno na pomoč in ga je rešil v svoj čoln. Znani potapljač Ivan Grilc je skušal kmalu nato na vse možne načine, da bi našel truplo vtopljenca, kar pa se mu še ni posrečilo, ker je voda preveč umazana.

Ij Sleparski inženir. Trгоvec Rajko Magerl iz Vodmata je javil na policiji, da je prišel k njemu okrog 30letni čedno oblečen človek, ki se je predstavil za inženirja Janko Kregarja. Pravil je Magerlu, da je inženir Stavbene družbe v Ljubljani in da izvršuje v Kolinski tovarni neka popravila pri čemer ima zaposlenih več delavcev. Ker mu je pošel denar in nima časa, da bi šel v družbeno pisarno po plačo za delavce, ki hočejo iti domov, ga je prosil, da naj mu posodi do večera 160 Din. — Magerl mu je verjel in mu je izročil denar, zvečer pa je izvedel, da je nasedel predrzemu sleparju.

Ij Razne tatvine v Ljubljani. G. Jerančiču je bilo ukradeno kolo znamke »Styria« črno pleskano, vredno 2500 Din z napisom »Jerančič št. 169. — Na tehnični srednji šoli sta bila ukradena dva samokresa starejšega sistema, eden poniklan, kaliber 6, drugi kaliber 9, last prof. Alojzija Repiča. — Trгоvcu Matevžu Turnarju iz Ljubljane, Ilirska ulica, je bila ukradena na velesejmu iz žepa srebrna cigaretna doza z znakom MT vredna 200 Din. Dalje je bilo ukradeno tudi na velesejmu železničarju Ivanu Sulgaju iz žepa jopiča črna usnjata listnica, v kateri je imel 800 Din gotovine in svojo legitimacijo, zastopniku trrdke »Petovica« Francetu Dernaču pa iz izložbe paviljon I št. 387, štiri črne usnjate listnice vredne 280 Din. — Na Viču je bil ukraden Antonu Šogarju moški dežnik vreden 120 Din.

Ij Tatvina v vlak. Na glavnem kolodvoru je naznanila Katarina Streljec, rodом Čehoslovakinja, da je med vožnjo iz Zidanega mesta v Ljubljano nekoliko zadremala in da je izabil to priliko spreten žepar, ki ji je izmaknil iz ročne torbice listnico, v kateri je imela 150 lir in 220 Din gotovine in nekaj listin.

Ij Žepar v kinu »Ideal«. Pleskarski pomočnik je obesil med pleskarskim delom v kinu »Ideal« svoj suknjič na steno. To je opazil neki nepoznan uzmovnik in mu je ukradel iz suknjiča srebrno uro in verižico vredno 180 Din.

Ij Pozor pred sleparji. V zadnjem času prihajajo iz raznih krajev Dolenjske in pa že tudi iz Ljubljane poročila, da obiskuje razne stranke neki slepar, ki se predstavlja za zastopnika trrdke šivalnih strojev Singer in sicer kot zastopnik centrale in pa filijale Zagreb in Bjelovar. Osleparil je že več strank na ta način, da je prevzel naročila strojev in kasiral večje in manjše zneske kot nakupnino.

Ij Mica Kovačeva se je zglasila v osebni ključavničarskega pomočnika Stanislava Pahorja, in sicer takrat v Bizjakovi gostilni. Ko se je fant najedel in napil, je vstal in odšel iz gostilne, češ, da gre na straž. Ker pa se je zdelo to gostilničarju sumljivo, je stopil za gostom. Videl je ravno, kako je skočil fant iz gostilne in pobegnil. Hitel je za njim in dohitel ga je ter izročil policiji, ki ga je oddala na sodišču državnemu pravdniku.

Ij Umrli so v Ljubljani: Aleksander Pivla, rejenc, 3 mesece, — Janez Kopavnik,

posestnik, 46 let. — Angela Kovšca, progarjeva hči, 7 let.

Ij Pobegnil je neznan kam od svoje matere v Spodnji Šiški 12letni deček Josip Kavčič. Fant je oblečen v rjavo obleko s kratkimi hlačami.

Socialni vestnik.

Vlaganje prošelj za nadaljno zaposlenje inozemskih delavcev. Z odlokom ministra za socialno politiko od 22. VIII. 1924, S. br. 540, se rok za vlaganje prošelj v zadevi nadaljnega zaposlenja inozemcev podaljša še za en mesec, t. j. do 23. septembra t. l. Proti delodajalcem, kateri ne bi v gorenjem roku vložili predpisanih prošelj, bo delovno nadzorstvo kazensko postopalo v smislu § 123 zakona o zaščiti delavcev.

Narodno gledališče.

RAZPIS ABONMAJA V NARODNEM GLEDALIŠČU ZA SEZONO 1924/25.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje abonmaje za sezono 1924-25 in sicer v sledečem redu:

Stari abonenti lanskih A, B, C, D, E, F abonmajev, ki reflektirajo na zopetni abonma in prejšnje prostore bodisi v ložah, parterju, balkonu ali galeriji, naj se oglase od dne 1. do inclusive 6. septembra 1924. V tem času bodo mesta rezervirana lanskim abonentom. Od 9. do 12. septembra pa se sprejemajo novi abonenti. Prijave sprejema gledališka uprava v veži dramskega gledališča vsak dan od 9.—12. dopoldne in od 3.—5. popoldne. Cene za celoletni abonma in sicer 20 opernih in 20 dramskih predstav so sledeče:

Lože: parter 1—5 Din 3600; I. red 1—5 Din 4200; 6—9 Din 4800; II. red 1—5 Din 2500.

Parterni sedeži: I. vrste Din 1000; II.—IV. vrste Din 900; V.—IX. vrste Din 850; in od X.—XI. vrste Din 750.

Balkonski sedeži: I. vrste Din 760; II. vrste Din 620; III. vrste Din 550.

Galerijski sedeži: I. vrste 400 Din; II.—III. vrste 320 Din; IV.—V. vrste Din 260.

Uprava prosi vse stare abonente, da se sigurno priglase v času od 1.—6. septembra, od tega dne dalje se ne rezervira ničesar in so preostali sedeži na razpolago na novo pri-glašenim abonentom. Abonmaji se lahko plačajo v šestih zaporednih mesečnih obrokih, prvi obrok pri podpisu abonmaja.

Razpisni rok velja tudi za abonente — državne uradnike. Cene posameznim sedežem pa zvedo pri uradnih predstojnikih.

Pevski vestnik.

Pevski zbor Glasbene Matice. Vabimo nove pevce in pevke, ki imajo veselje in se čutijo zmožne, da stopijo v naš krog. Vpisovanje novih pevcev in pevk se bo vršilo ter se bodo obnem sprejemale prijave dose-danega članstva v dne 1. 2. in 3. septembra, vsakokrat od 6—7 zvečer v sobi št. 6 poslopja Glasbene Matice. Za nove pevce velja pogoj, da morajo imeti primerno teoretično izobrazbo in naj tudi ustrezajo glasovno podanim zahtevam. Dne 10. sept. ob 8 zvečer pa bo sestanek vsega zbora, da se sporazumno določijo ure in drugo. Odbor.

Po svetu.

— Znamenja z Marsa? Listi poročajo, da so nekatere radijske postaje v Ameriki (Point Grey) in na Angleškem (Dulwich pri Londonu) v zadnjih dneh, ko se je Mars najbolj približal zemlji, zabeležila neka tajnostna, doslej neznana znamenja. Profesor A. N. Low z dulwiške postaje zatrjuje, da so znamenja prišla iz daljave 25.000 kilometrov, kar bi odgovarjalo Marsu. Tudi z drugih ameriških brezžičnih postaj javljajo, da so prejeli neznana znamenja, katerih valovna dolžina odgovarja 23 do 75 tisoč kilometrov. Seveda je treba te stvari sprejeti še z veliko previdnostjo.

— Čičerinov sin redovnik. Iz Moskve poročajo, da je Čičerinov sin z očetovim dovoljenjem odšel v samostan in postane redovnik.

— Ghandi pride na Dunaj. Indijski narodni apostol Mahatma Ghandi je na potu v Nemčijo. Mimogrede se bo ustavil tudi na Dunaju, kjer ga bodo njegovi prijatelji naprosili, da predava.

— Največja lokomotiva na svetu. Na to-vornem kolodvoru pensilvanske železnice v Nevarku v Ameriki je razstavljena lokomotiva, ki je največja na svetu. To najnovejšo delo inženirske tehnike tehta 265 ton in leži na 14 oseh. Lokomotivo je naročila železniška družba »Chicago, Milvaoku & Comp.« Lokomotivo si je ogledal tudi slavni Edison.

Cerkveni vestnik.

c Katoliška univerza v Milanu. Italijanska vlada je potrdila statut katoliške univerze v Milanu; pri tem je zahtevala le neznatne iz-premembe, ki so bile potrebne zaradi soglasja z zakonskimi predpisi.

c Katol. gospodarska internacionala. Na mednarodnem katoliškem kongresu v Konstanci se je ustanovilo Mednarodno gospodar-sko udruženje katoliških trgovcev. Uduženje

izdaja svoje glasilo »Der Welthandel«, ki ga interesantom pošilja brezplačno.

c **Katoliška stvar na Vzhodu.** Stejska misijonska družba je ustanovila na Poljskem dve svoji misijonisti za vzgojo apostolov na Vzhodu. Kakor izvira iz poročil vzhodnega odseka na evharističnem kongresu v Amsterdamu, je upati, da bodo katoliški duhovniki kmalu zopet smeli v Rusijo. V Ukrajini imajo katoliške redovnice zopet dostop. Med sv. Stolico in moskovsko vlado se pogajanja nadaljujejo. Monakovski nuncij msgr. Pacelli je imel ob svojem nedavnem obisku v Berlinu tudi daljši pogovor s tamkajšnjim sovjetskimi zastopnikom Brodovskim.

c **Ku-Klux-Klan proti katoliškim.** Značajna sekta v Ameriki Ku-Klux-Klan pridobiva tamkajšnji katoliški cerkvi prve mučenike in spoznavalce. Nedavno so Klanovci pri Haverhillu napadli sodnika Borroughsa, ki je bil prestopil v katoliško vero in poročil konvertitino, ter mu z žarečim železom vžgali znamenje na čelo in prsi.

c **Črni in papež.** Letošnje poletje se je vršil v New Yorku svetovni kongres zamorskega plemena. Zanimivo je, da so zborovalci poslali s kongresa prvo pozdravno brzojavko sv. očetu Piju XI.

c **Gibanje litvanskih katoličanov.** V Kaunasu se je nedavno vršil litvanski katoliški shod, ki mu je bil častni predsednik škof msgr. Karewicz. V Schaulenu pa je zborovalo litvansko katoliško mladinsko združenje (44.000 članov) ob navzočnosti 7000 udeležencev.

c **Verska obnova na Portugalskem.** Minoli mesec se je vršil v Bragi, portugalskem Rimu, prvi vseportugalski evharistični kongres. Papeža je zastopal lisbonski kardinal-patrijarh. Značilno je bilo, da so se udeležile slovesnosti tudi navije svetne in vojaške oblasti. Posvetitvi Portugalske presv. Srcu Jezusovemu je prisostvovalo 300.000 ljudi.

c **Evharistični kongres v Palermu.** — V Palermu so pred kratkim na slovesen način prenesli ostanke sv. Rozalije na Monte Pellegrino. Ob tej priliki se je vršil veličanstven evharistični kongres.

Dijaški vestnik.

Izlet ljubljanske podružnice SDZ v Pleterje bo v nedeljo 31. avgusta. Z glavnega kolodvora odidemo ob 6.05 zjutraj, vrnemo se z nočnim vlakom ob 2. Vožnja četrtinska, tja in nazaj 14 Din. Kdor se misli udeležiti izleta, naj se javi v dopisni knjižki še danes in jutri. Izlet bo v vsakem vremenu, zato vsi točno ob pol 6 na kolodvoru! Na svidenje! — Tajnik.

Orlovski vestnik.

Orlovski odsek »Ljubljana«. Danes ob 8 zvečer zopet redni fantovski večer v Rokodelskem domu. Udeležba za vse člane obvezna. Po sestanku odborova seja. Predsednik.

Orel v Šmartnem pri Litiži priredi v nedeljo 31. avgusta v proslavo 15letnice javno telovadbo. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Sodeluje rudniška godba iz Zagorja.

Šolski vestnik.

Na drž. moškem učiteljskem v Ljubljani se vrše sprejemni izpiti za I. letnik dne 4. septembra ob 8 zjutraj.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.) 46

»Da, to je res! Če bi imel sestro, mi ne bi mogla biti boljša kakor gospodična Kristina. Zato sem se prej tako prestrašil in zato se zdaj tako veselim, da — da je tako prišlo med Vama, gospod doktor.«

Dr. Friedlieb se obrne in stopi k oknu.

»Seveda,« nadaljuje Robert, »seveda, zame ni dobro; kajti če odide Kristina od hiše, tudi jaz ne bom več tam ostal.«

Sunkoma se dr. Friedlieb zopet obrne.

»To je nespamet! Nespamet je to! Strašna nespamet! Človek, tega ne boste storili, na vsak način boste ostali, na vsak način počakali.«

»Gospod doktor, tega mi ne morete zameriti! S prejšnjimi tovariši nisem šel, četudi so mi tako prigovarjali in četudi je bilo za mene izmed vseh tukaj v vasi najslabše. Hotel sem vztrajati, zlasti zaradi Kristine, ker je bila vedno prijazna, ker sem vedno čutil, da me ima rada, da nji nisem napotil.«

»Komu ste pa napotil? Menda ne gospodu Hartmannu?«

»Ne, temu tudi ne, on je tudi dober do mene! Prav dober. Toda zdaj je bolan, čisto ga po več dni ne vidim. Toda gospa in Bertold —«

»Bertold tudi?«

»Prej sva se razumela. Zdej pa, ko je čisto drugačen, ker ni več Lore, ko se vlačijo z vsemi malopridnimi ženskami, zdej — nekočkrat sem ga opozoril in od takrat sva navzkriž. Včeraj mi je zabrusil, da nimam nič opraviti na njegovem dvorišču.«

Državna učna delavnica za košarstvo v Ljubljani (Tehniška srednja šola). Redni pouk na tem zavodu se prične dne 10. sept. ob 8. Novi učenci se sprejemajo kolikor dopušča prostor od 1.—9. sept. vsak delavnik od 9.—12. — Tečaj za rokotvorni pouk za ljudsko šolske učitelje se prične dne 1. okt. t. l. Priglasiti se je do 30. sept. 1924. Natančnejša pojasnila daje vodstvo.

Na dekliški osnovni šoli v Lichtenhurnovem zavodu v Ljubljani je vpisovanje 18. septembra, 14. sept. je šolska sv. maša in 15. sept. se prične redni pouk.

Na gremialni trgovski šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1924/25 dne 15. septembra popoldne ob 14 s ponavljalnimi izpiti za tiste vajence in vajenke, ki ob sklepu minulega šolskega leta niso bili usposobljeni za II. ali III. razred. Ponavljalni izpiti bodo trajali tri dni in sicer 15, 16, 17. septembra. Natančnejši podatki o ponavljalnih izpiti bodo objavljeni na deski v veži I. mestne deške osnovne šole v Komenskega ulici. Vpisovanje v I. letnik se vrši v dneh od 1.—8. sept. dopoldne od 9.—12 v pisarni gremija trgovcev, Aleksandrova cesta I. nadst. palača Ljublj. kreditne banke. Šolnina znaša za vsakega vajenca 250 Din, šolnina 25 Din, katere zneske je pri vpisovanju tudi plačati. Za sprejem v I. letnik se zahteva 2 razreda srednje ali meščanske šole. Redni pouk za vse vajence in vajenke za vse tri razrede se prične dne 22. septembra ob 2 popoldne. Pouk se bo vršil ob ponedeljkih, torkih in sredo od 14 do 18 popoldne. Predsed.: Fran Stupica I. r.

Državna realna gimnazija v Ptuj. — V sprejemni izpit za prvi razred bo v petek dne 12. septembra 1924 in sicer od 8. do 9. vpisovanje za vsprejemni izpit, od 9. do 11. pismeni izpit iz slovenščine in računstva, popoldne od 14. dalje pa ustni izpit. Prinesti je treba zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. Vsprejem v ostale razrede (II.—VIII.) kakor tudi repetentov v I. razred bo v soboto dne 13. sept. 1924 ob 10. do 11. ure. Ponavljalni izpiti se vrše od 1. do 12. sept., redni pouk pa se začne v ponedeljek 15. sept. 1924.

Državna strokovna šola za puškarstvo v Kranju. Vpisovanje učencev vseh letnikov se vrši dne 13. sept. 1924 ob 8. do 12. ure v ravnateljski pisarni zavoda (poslojše gimnazije II. nadst. levo). V I. letnik sprejeti učenci imajo prineseti seboj tozadevno potrdilo, vsi ostali učenci pa zadnje spričevalo. Redni pouk se prične v ponedeljek dne 15. septembra t. l. ob 8. uri zjutraj.

Na meščanski šoli v Ribnici prične šolsko leto 1924-25 s sv. mašo 14. septembra popoldne ob 8. uri. Redni pouk je 15. septembra. V vse razrede vpisuje ravnateljstvo 13. septembra ob 9. do 12. ure dop. Otvorili se bodo vsi štirje razredi. Učenci(enke), ki žele delati ponavljalni izpit, naj se zglase v pisarni ravnateljstva 1. septembra dop. od 10. do 12. ure. Vsi izpiti se vrše 11., 12. in 13. septembra. Pričetek 11. septembra dop. ob 8. uri.

Pozvedovanja.

Našel se je mal ključ s številko in damski dežnik na velesejskem prostoru. Oboje se dobi, oziroma se izve naslov v uredništvu »Slovenec«.

Dva kanarčka sta ušla pretečeni teden. Enega je baje ujel neki deček na Poljanah. Eden kanarčkov je samec, drugi samica. Kdor bi bil vjel, ga prosimo, naj ju odda vratarju Jugoslovanske tiskarne proti dobri nagradi.

»Bertold je tepec! Pri tem ne opraviš nič, ne zlepa, ne zgrda. Iz tega si ne boste nič storili.«

»Iz njega ne toliko, pač pa iz gospel! Ona vlada vso hišo in ona me ne more videti, vem, celo sovraži me. Ko mi je včeraj to zabrusil Bertold, se je glasno zasmejala. Glejte, če ima kdo le malo časti, mora iti. Ne vem, kaj ima gospa proti meni, toda spraviti me hoče proč. Trn sem ji v peti. To mi pokaže pri vsaki priliki.«

Dr. Friedlieb hodi razburjen po sobi.

»Verjame, rad verjame, Robert! Pa potrpeti se mora. Mislite, če bo zdaj moja tačca, da bo meni lahko? Zbežati pa zaradi tega ne morem. In kam pa hočete iti? Rekel bi, da pridete k meni! Toda tega ne morem vendar zdaj storiti družini, kjer se ženim. Saj brez Vas tudi tam ne morejo biti. Gospa je samo tako zabita, vesela bi morala biti, da Vas ima.«

»Vi ste tako dobri do mene, gospod doktor, od začetka in vedno —«

»Ne, vedno ne! So bili časi, ko sem tudi Vas preganjal z vragi. No, zaradi Kristine! Ker sem bil tako neumen, da sem mislil, da je morda dekle zaljubljena v Vas. Zdej pa, Robert, lahko mi verjame, da sem Vaš najboljši prijatelj. Preden bi pustil, da bi ušli Vi, bi rajši počakal s poroko; no, tega pa ne morete zahtevati. Ostali boste, Robert, vzdržali, počakali, četudi ne bo več Kristine v gostilni! Lahko pridete k nam vsak dan.«

Globoko ganjen pomoli godec doktorju roko.

»Da, gospod doktor, ostanem tukaj, če se tudi omoži Kristina.«

»Tako je prav! Tako je sklenjeno! Tako bo vse dobro!«

Nekdo potrka. Dekla prinese brzojav.

Izpred sodišča.

Užaljeni mož in — stražnik. »Moja žena mora ven. Ven in pridí domov! Marš, tukaj se ne boš potepala in sestajala z drugimi, ven, koj ven!« Tako prilično je vpil in razsajal užaljen mož pod nekim oknom na Karlovske cesti in je tolkel po oknu. Prišel je stražnik, ki je imel tam službo in je pozval rogovileža, naj miruje in gre naprej. Može je takoj ubogal in je odšel. Toda po nekaj korakih se je obrnil in je šel zopet proti oknu. Takrat pa je priskočil stražnik in ga je udaril z gumijevko po glavi tako, da je mož po drugem udarcu padel onesveščen na tla. Slučajno je šel mimo sodni uslužbenec s svojo soprogo. Ni se vmešaval prav nič v stražnikovo poslovanje, marveč je rekel samo malo bolj na glas, ker je bil ogorčen nad surovim nastopom stražnika: »Poglej, kako dela z njimi!« Slučajno je slišal te besede stražnik in ga je takoj nahruvil z besedami: »Če ne boste tiho, bom še vas po glavi udaril!« Poleg tega pa je stražnik svojo žrtve še tožil radi žaljenja straže po nevarnem srbskem paragrafu 104. Pri obravnavi pa je senat užaljenega in pretepenega moža oprostil, ker so vse civilne priče potrdile njegov zagovor, da ni izrekel napram stražniku nobene žalivke, pač pa se je prenačil stražnik, ki je v tem slučaju res presurovo ravnal.

»Mirni b-dite!« — »Ja, kako, če me imate 6 tednov zaprtega, pa nisem nič ukradel!« Tako se je hudobal pred senatom dež. sodišča kleparski pomočnik Anton Žmavc, doma iz Gozda pri Brezicah, ki je bil nazadnje zaplen na Bledu. Obdolžili so ga, da je ukradel v Ljubljani svojemu bivšemu gospodarju kleparskemu mojstru Lovru Plčmanu iz žepa evklijča, ki je visel v njegovi pisarni, listnico z približno 1220 Din. Obtožili so ga na podlagi izjave njegove gospodinje Beštrove, pri kateri je imel stanovanje in hrano in kateri je ostal dolžan 1660 kron ter odšel z izgovorom, da gre v Medvode en »turn« gledat in se v par dneh vrne. Ženi pa se je zdelo sum-

ljivo, ker si je nenadoma kupil plašč in čevlje in ji dal te stvari, ko je izvedel, da se bo vrnila radi gori omenjene tatvine hišna preiskava, gospodinjini shraniti, da se ne bi dobile pri njem. Tudi je rekel ženi, da je dobil za ta nakup od gospodarja 2000 kron predudjuma, kar pa tudi ni bilo res. Kljub temu pa ga je sodišče oprostilo in sicer iz razloga, da je premalo dokazov za obsodbo, vendar pa ne dobi nobene odškodnine za preiskovalni zapor, ker kljub oprostilni razsodbi sum tatvine še ni razpršen.

Visoke zahteve je stavila posestnikova žena Kračmanova na motociklista Zana Zirovnika. Peljala se je namreč lani na Šmarenj 8. septembra z možem in sinom na Brezje. Na cesti pa je trčil v njihov voz Zirovnika, ki se je vračal iz Kranja v Medvode, kamor se je peljal s svojim motorjem »Indian«, da pregleda cesto, ker se je vršila isti dan na tej progi dirka. Zdrobil je na vozu kolo, žena pa je padla z voza in si je zlomila roko v zapestju, Zirovnik pa, ki je vozil tik ob cesti, je odletel v jarek, kjer je obležal nezavesten. Pri zadnji obravnavi pa se je ugotovilo, da je vozil Zirovnik pravilno in da je nesrečo povzročil kmet, ki je vozil na nepravilni strani in je hotel popraviti napako šole, ko je čul od daleč Zirovnikove signale. Žena pa, ki bi imela roko po izreku zdravnika že v 6 tednih lahko popolnoma zdravo, pa jo nosi še sedaj skoro po enem letu še vedno v obvezi, je zahtevala prav čedno penzijo: Za zamudo dela vsak dan 100 kron za zmeraj, za bolečine vsak dan 100 kron za zmeraj in pa 3000 kron za razne stroške. Sodišče pa je to nevarno špekulacijo onemogočilo in je Zirovnika oprostilo in sicer zato, ker je na podlagi dokazov verjelo Zirovnikovemu zagovoru, ker je bil res logičen in verjeten in podprt z izpovedjo strokovnjaške priče. Izpovedbe nasprotnih prič pa niso bile popolnoma zanesljive, posebno ne izpoved mladega sina, ki je sam povedal, da so na levo vozili, ko je motor prišel. Seveda tudi ženi niso bili priznani njeni zahtevki in jo je sodišče zavrnilo na pot civilne pravde.

Gospodarstvo.

Rezultat letošnjega velesejma.

Velesejski urad je zbral natančne rezultate letošnjega velesejma. Iz te statistike posnemamo:

Letos je razstavilo na velesejmu 726 tvrdk, od teh 148 inozemskih. Lani je bilo 776 razstavilalcev, od teh inozemcev 191.

Iz tega razvidimo, da se je število razstavilalcev zmanjšalo, kar je povzročilo dejstvo, da se je v paviljonu L, kjer so bili lani še razstavilalci, namestila razstava prirode Slovenije.

Opaziti je tudi, da je število inozemskih razstavilalcev padlo. Pripuščene so namreč k razstavljanju one inozemske firme, ki proizvajajo predmete, katerih ne producira domača industrija.

Razstavilalcev iz Slovenije je bilo 423 (lani 440), iz Hrvaške in Slavonije 112 (lani 130), iz Srbije pa 40 (lani 15).

Od inozemstva je bila najmočnejše zastopana Francija s 38 razstavilalci (lani 22), nato slede Češkoslovaška s 28 (lani 26), Avstrija s 24 (lani 62), Italija s 23 (lani 11), Nemčija s 13 (lani 48), Belgija s 10 (lani 16), Amerika s 6 (lani 8), Anglija s 5 (lani 6) in Švica z enim razstavilalcem (lani tudi eden).

V letu 1924 je bilo od 723 razstavilalcev industrijskih podjetij 581, trgovskih podjetij pa 132.

O uspehih letošnjega velesejma govore sledeči podatki.

S splošnim uspehom velesejma je zadovoljnih 90,2 odst. vseh razstavilalcev, medtem ko jih ni zadovoljnih 6,6 odst., 3,2 odst. pa se jih ni izrazilo.

Velik pomen velesejma leži tudi v pridobivanju novih zvez. Tudi v tem oziru je velesejem v odlični meri zadovoljil vse razstavilalce.

Tudi v pogledu organizacije so izražali vsi razstavilalci svojo zadovoljnost.

Velika večina razstavilalcev bo prihodnje leto zopet prišla na velesejem.

Nekako dve tretjini vseh razstavilalcev sta se izrazili za to, da je bodoči velesejem v avgustu prihodnjega leta, 13 odstotkov jih je za septemberski termin, neodločenih pa 25 odstotkov.

Kupčijski uspehi posameznih strok na velesejmu so bili dobri.

Z ozirom na posamezne stroke je bil v kemični industriji, stavbarstvu, in kozmetiki uspeh zelo dober.

V industriji železa in jekla, puškarstvu, kovinskih izdelkih, poljedelskih strojih, avto-

20. poglavje.

Žito je bilo požeto, zadnji voz pšenice pod stroho, komaj tu in tam je imel še kak počen kmetič najvico ovs. Kozolci so bili polni in velike kopice žita so se dvigale na njivah, debele, rumene skladovnice, ki so pričale o moči in bogastvu kmetovem, ponosni znaki varnih domov.

Obhajali so zahvalno nedeljo s kolači, kolinami, molitvijo, igro in plesom.

Najbolj je pa zanimala ta dan vse poroka dr. Friedlieba in Kristine Hartmannove.

Vsa vas je tekmovala, da bi pokazala tihi, prijazni deklici svojo ljubezen, doktorju pa spoštovanje in hvaležnost. Četudi je vladal kot starokopiten samodržec, večkrat zelo samovoljno, niso čutili ljudje nikake trdote, ker je bilo pri tem toliko človeškega in toliko prijetno zabavnega. Ni bilo človeka v vasi, kateremu ne bi bil storil doktor kaj dobrega. Za dobroto pa imajo kmetje srce.

Predvečer poroke so priredili baklado, v kateri je bilo videti razen mnogih pisanih lučk iz papirja tudi deset smolnic, kakor je povdarjal župan v častitki. Učitelj je zapel s šolarji jasnega poletnega jutra podoknico, ki je ganila doktorja do solz. Vsi so razobesili zastave, celo tisti, ki so sicer pozabili na Sedan. Scherwenkova je imela ves dan odprto okno, da se ne bi »on« jezil, če bi šel mimo njene koč. Lepeltočka ni imela rute pod slannikom, četudi je bilo samo 19 stopinj toplote, ampak si je prav nevidno zamažila ušesa z vato. Celo zidar Winkler je prinesel težko žrtev. Popoldne ob treh, ko je bila poroka, je stal popolnoma trezen pri cerkvenih vratih. In bled je bil kot asket.

mobilih, elektrotehniki, papirni industriji, kartonažni stroki, pohištvu, v lesni industriji v splošnem, v usnjarski in tekstilni industriji, v klobučarstvu, galanteriji in industriji živil je bil poslovni uspeh dober.

Edino stroka — lončeno blago in steklo izkazuje pomanjkljiv rezultat.

Statistika stanovanjskega urada izkazuje letos še enkrat več kupcev kakor lani. Natančne podatke bomo še objavili. Povpraševanje je bilo večje kakor lani. Tudi kupcev izven Slovenije in inozemstva je bilo veliko več kakor lani.

Letošnji obisk velesejma cenijo na približno 140.000 oseb.

Vsekakor pa moramo biti z letošnjim velesejmom v vseh ozirih zadovoljni. Upamo tudi, da bo velesejem v letu 1925 prinesel še večji razmah našemu gospodarstvu in da bo izkazoval še ugodnejše rezultate, kakor jih izkazuje letos.

Anton Pevc:

Velesejem in kmetijstvo.

I. Kmetijski paviljon.

Čeprav so vzorčni velesejmi določeni v prvi vrsti le za trgovske, obrtne in industrijske kroge v svrhu kupčijske izmenjave blaga in medsebojnega spoznavanja produkcijskih tipov, je njih celotni gnotni uspeh vendar odvisen od čim večjega števila obiskovalcev-radovednežev. V agrarnih državah se slednji rekrutirajo predvsem iz kmetov, ki morejo nastopati ne le kot radovedneži, temveč se morejo polagoma vzgojiti v resne, upoštevane vredne direktne kupce velesejma. Vzgoja radovednežev v resne kupce je zelo važen moment, ki ga je treba vzeti zelo resno v pretres, ako hočemo ohraniti vzorčni velesejem v Ljubljani kot trajno, vsakoletno ustanovo. Ta vzgoja mora biti izvršena prej, predno bo večina sedanjih razstavljalcev pričela smatrati udeležbo na velesejmu kot predrago in nerentabilno reklamo.

Število obiskovalcev-kmetov na velesejmu je važno za dva činitelja: za vodstvo in razstavljalce na eni in za resne kmetijske strokovnjake na drugi strani. Prvi morejo pričakovati od čim večjega števila kmetov znaten gnotni uspeh, drugi morejo ob tej priliki nuditi kmetom praktično veliko kulturnih dobrin in doseči tako prav znaten moralen uspeh. Letošnja higijenska razstava na velesejmu nam nudi najlepši vzgled, kako je združiti radovednost in resen pouk, — običaj, ki ga najdemo ob podobnih prireditvah po svetu vsepoved tudi v kmetijsko-strokovnih zadevah. Nikjer ni mogoče kmetijski pouk nuditi tako

primerjalno praktično kakor na kmetijskih razstavah, kjer se razni stroji in drugi razstavljeni v kmetijstvu uporabljivi predmeti morejo v naravi predočiti ter iz različnih vidikov glede njihovih vrtilin ali slabosti kritično premetriti.

Po vzorcu letošnjega higijenskega in lovškega paviljona bi bilo želeli, da najdemo na prihodnjem velesejmu tudi primerno obsežen kmetijski paviljon, urejen tudi za prirejanje predavanj. Kmetijska družba, osrednje gospodarske korporacije in kmetijske šole naj pričnejo takoj delovati, da bo ta paviljon napolnjen z živimi, poučnimi predmeti — vodstvo velesejma pa naj pravočasno preskrbi, da najdemo prihodnje leto več različnih, v naših kmetijskih prilikah porabnih strojev, razstavljenih v najbližji okolici kmetijskega paviljona. V raznih, po deželi razširjenih listih urejamo trajno inersatno priporočilo, da naj si kmetovalci nabavijo potrebne stroje in gospodarske potrebščine predvsem ob priliki velesejma itd.

Kmetijski paviljon bi se mogel takoj zamisliti kot naš bodoči kmetijski muzej, odnosno stalna razstava kmetijskih strojev in orodja. Ako vzame vso stvar v roke agilen odbor, smemo računati na toliko prispevkov in natura iz dežele in iz mesta, da bomo mogli v par letih dograditi okusno, namenu ustrezajočo stavbo v kras velesejma in v ponos slovenskega kmetijstva.

Stanje vinske letine.

Letošnja vinska letina se slabša vsled ne- prestanega deževja od dne do dne. Še pred 14 dnevi se je upalo, da bo letošnja trgatve kvantitativno sicer zastajala za lansko letino, kvalitativno pa ostala vsaj na isti stopnji kot lanska. Zadnji teden se pa že opaža sem in tja na grozdih gniloba, ki zna biti za letošnje trgatve, kar se tiče kvalitete, katastrofalna.

Vsa ta znamenja so povzročila hitri porast ceni, ki se posebno opaža na trgu banaških vin. V Banatu (t. j. okoliš Vršac, Bela Crkva, Gudurica) se bo po sedanjih poročilih pridelalo 35 do 40 odst. manj kot lansko leto. Kvaliteta sama na sebi se zna šč popraviti, seveda ako bode cel mesec september lepó vreme. Zaloga lanskega letnika so se silno zmanjšale. Vsled tega in vsled slabšega vremena so cene zopet poskočile, tako da se plačuje danes za 11 odst. blago 26.— za 9 odst. 22.— in za črno 11 odst. 20.— kron za liter. Karakteristično je že sedanje zanimanje v Banatu za letošnje letino. Pred kratkim so se namreč začele sklepati kupčije za grozdno brozgo (Maische), katera se že sedaj plačuje 12.— kron za liter kg.

Gotovo je, da bode to stanje banaških vin silno uplivalo na cene naših domačih dolenskih in štajerskih vin in da bo cena istih vsled tega še trdnjša, kot je bila do sedaj.

g Ljubljanska borza. Vrednostni papirji: Vojna odškodnina 119, Celjska posojilnica d. d. Celje 200, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220, Merkantilna banka, Kočevje 117—122, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 916, Slavenska banka, Zagreb 108, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 150, Trboveljska premogokopna družba Ljubljana 480—500, Združene papirnice, Vevče 123—130, — 4 1/2 % kom. zadolžnice kranjske deželne banke.

g Produkti: — Les: Deske 20 mm od 16 cm širine naprej, feo meja 700; deske III., vsake dimenzije, feo meja 580; trami 4-4, 4-5, od 4—10 m dolžine, feo meja 1 vag. 422—426, 422 (zaklj.); remelnji 4-8, feo meja 710; oglje vilano, prov. Slovenija, feo meja 120; drva suha bukova, feo meja 2 vag. 28—29, 28 (zaklj.). — Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, feo Ljubljana 380; pšenica bačka, feo gorenjski mlin 445; pšenica bačka, Bačka postaja 365; kuruza bačka, feo Bačka postaja 300; kuruza bačka, v vrečah, feo skladišče Ljubljana 350; kuruza defektna, po vzorcu, feo Ljubljana 1 vag. 320—325, 320 (zaklj.); pšenični otrobi, feo slov. postaja 1 vag. 222.50 do 223, 222.50 (zaklj.); pšenični otrobi, srednji, po vzorcu, feo Ljubljana, juta-vreče 1 vag. 250—250, 250 (zaklj.); gobe suhe po kakovosti, feo Ljubljana 48—54; laneno seme, prov. hrvatsko Zagorje, par. Ljubljana 1 vag. 684—686, 684 (zaklj.); krompir, feo naklad. postaja Slovenija 0.75. — Stročnice, sadje: Jabolka Ia, zimska, feo meja 220. — Seno, slama: Seno sladko, prešano, feo Ljubljana 280. — Vino: Vino belo, dolensko, hrvatsko in štajersko, feo nakladalna postaja, po vzorcu, 100 litrov 600.

g Zagrebška borza. Vrednostni papirji: Hrvatska Ekspozitna banka, Zagreb 120.50—121, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 63—63.50, Jugoslovenska banka, Zagreb 114—115, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 226—240, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavenska banka, Zagreb 105, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 110—115, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera 970, Narodna šumska industrija, Zagreb 79 (blago), Našica 90—100, Guttman 1270 (blago), Slavonija 88—91, 7 % drž. invest. posojilo 65, vojna odškodnina 114—115.

g Novčadska borza. Nova pšenica 357 do 360, kuruza 285 do 292, moka bazis nulerca 566 do 570 Din. Tendence mlačna.

g Dunajska borza: Efekti: Živnostenska banka 840.000, Alpine 394.000, Greinitz 151.000, Kranjska industrijska družba 740.000, Trboveljska družba 435.500, Hrvatska eskomptna banka —, Leykam 170.000, Jugoslovenska banka 97.000, Hrvastko-slav. dež. hip. banka —, Avstrijske tvornice za dušik —, Gutmann 590.000, Mundus —, Slavex —, Slavonija 75.000.

g Uradni kurz tujih valut za mesec september. Uradni kurzi tujih valut za september so sledeči: napoleonor 300 Din, turška zlata lira 340, angl. funt 360, dolar 80, 100 francoskih frankov 430, 100 švicarskih frankov 1500, 100 drahem 148, 100 italijanskih lir 356, 100 češkoslovaških kron 240, 100 mažarskih kron 0.105, 100 romunskih lejev 37, 100 bolgarskih levov 59, 100 španskih pezet 1100, 100 holandskih goldinarjev 3100, 100 danskih kron 1320, 100 avstrijskih kron 0.113, 100 belgijskih frankov 397, poljski zlat 15.50, nemška zlata marka 19 Din.

g Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru podaljšana. Na željo razstavljalcev in večino občinstva, da bi se razstava podaljšala, je odbor razstave sporazumno z razstavljalci, sklenil podaljšati razstavo vključno do 3. septembra t. l. Te podaljšane razstave se bodo udeležili tudi oni, ki so bili razstavili v Ljubljani, tako, da bo razstava še bolj izpolnjena.

g Pravilnik o carinjenju blaga na podlagi ustmene prijave. Na predlog ministrskega sveta je odredil finančni minister, da se sme po ustmeni prijavi cariniti: 1. vse blago, katero prinašajo potniki s seboj in kojega vrednost ne presega 5000 Din; 2. vse blago, ki se uvažja za neposredno uporabo v državi, kojega vrednost ne presega 200 Din; 3. vse izvozno blago a) na katero je treba plačati izvozno carino, b) blago, ki je podvrženo izvozni carini, če vrednost njegova ne presega 200.000 Din; 4. živina, ki se goni na pašo; 5. vozila, ki oskrbujejo promet preko meje; 6. produkti dvolastniških imetij; 7. blago, kojega izvoz je dovoljen s trgovsko pogodbo, odnosno s posebno konvencijo.

g Gradba liške železnice. Iz Beograda poročajo, da bodo še v tekočem mesecu v Liki dobili material za polaganje tračnic v dolžini 100 km. Prometni minister dr. Sušnik upa, da bosta liška železnica kakor tudi proga Ljutomer—Ormož gotovi še pred zaključkom t. l. Proga Užice—Vardište se bo v najkrajšem času izročila prometu.

g Hranilne vloge v Češkoslovaški. Koncem l. 1923. so znašale vloge pri češkoslovaških hranilnicah 8 milijard 262 milijonov češkoslovaških kron.

Inserirajte v »Slovenca«!

NAPRODAJ

DVA RUSKA HRITA

(Barzoi), izredno lepa, dolgodlaka, samici z rodovnikom, zelo redka in plemenita pasma. Rišavy, Maribor, Mlinska 23. 5078

STANOVANJE

sobo in kuhinjo, oddam proti predplačilu. Ponudbe pod »TAKOJ« na upravništvu.

M. HORVAT

modistka, Stari trg št. 21, prodaja nakitne slavnike in prazne po lastni ceni; dalje bele klobuke, oblike, od 160 do 200 Din, dvobarvni 170 Din, različne druge barve pa po 150 Din. 4732

2 letni PES

rujav, srednje velik, zelo dober čuvaj, naprodaj. Več pri Vrhovcu, Poljanska c. 5.

ABSOLVENT

kmetijske šole, izurjen v vseh kmetijskih strokah, išče primerne službe. Anton Očko, Okoška gora, p. Oplotnica.

JAVNA PROSTOVOLJNA

DRAŽBA

ki se vrši dne 31. avgusta ob 9. uri dop. — Prodajalo se bo: Različno staro pohištvo, bolniški stol (Leibstuh), kuhinjska oprava z lepo kredenco, posoda; jedilno orodje, kozarci, stara obleka, šolske knjige, igrače. Različne drobnarije. — Antonija Burger, »Oficirski dom« (v Belgijski vojašnici), I. objekt na dvorišču. 5073

Sprejme se

UČENKA

v trgovino z mešanim blagom. Biti mora zdrava, poštenih, krščanskih starišev, najraje železničarja — ter zmožna za delo. Naslov v upravi pod številko 5112.

SALONSKA OBLEKA

skoraj nova, in lepa OMA-RA s predali, se prod. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 5104.

ŠTEDILNIK

(bel, emajliran), ogledalo, šivalni stroj, posteljo, omare in drugo pohištvo ter kuhinjsko opravo prodam. — FUZINE št. 7, Sp. Hrušica.

DAMA se najhitreje moderno in okusno počee z uporabo

Vedno velika izbira vpletk (kit). Priporočam se za vsa lasna dela kakor tudi za barvanje sivih las z »L'Oreal Hene«, tudi v modn. barvah.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32.

GATERISTA

k polnojarmeriku išče GLOBUS, konzervna tovarna d. d. na Vrhniki. Prednost imajo samci. Plača po dogovoru. Stanovanje da trdka. Nastop takoj. Reflektira se samo na prvovrstne moči, ki so delale v velikih obratih. 5023

PERJE

kemično čiščeno, za pernice in blazine, kg Din 60.—, Belo gosje perje, skubljeno, kg Din 200.—, prima beli puh, kg Din 400.—, razpošilja po povzetju

Josip Brozović

ZAGREB, Boškovičeva ulica št. 18. Lastna tvornica perja

Veletrgovci dežel. pridelkov

naj vprašajo za naslov, kdo lahko dohavi v veliki množini KROMPIR, JABOLKA in SUHE GOBE v upravi lista pod števil. 5113.

Pralnica Haman

Mestni trg št. 8 — na dvorišču pere in lika vsakovrstno perilo v dveh do petih dneh.

PREPROSTA GOSPA

ki je celi dan odsotna, IŠČE SOBO, gre tudi kot so enovalka. Ponudbe na upravo pod šifro »SOBA«. 5108

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLE-MENDOLEC prve vrste nudi I. Buzzolini delikatesna in trgovina in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, Lingerjeva ulica. 4153

ORGANIST IN MEZNAR

ISČE SLUŽBE na deželi blizu mesta. Je vojašine prost in obrtnik. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 5034

PERJE

kokošje, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni trdka

E. Vajda, čakovec

HIŠA je naprodaj

v Trbovljah ob glavni cesti, pripravna za vsako obrt. — Naslov v upravi pod 5035.

Javna dražba.

V PETEK, dne 29. t. m. ob 8. uri dopoldne se bo na sodni dražbi v Slomškovi ulici št. 6 (avtogaraža Stupica)

prodajal avto

znamke Nekarsulm, 7/12 HP (vzključna cena Din 3330).

Broj 3.062—1924.

5114

OGLAS.

Dana 9. septembra 1924 biti će u Petrijevcima (kod Oseka) godišnji vašar (sajam) sa svakovrstnom na izbor marvom a ujedno i robeni vašar.

Okolica je bogata sa stočarstvom, pa će i dogon biti velik, našto se trgovci upozoravaju. Željeznički saobraćaj iz Oseka za Petrijevece dneve u 7., 16.25 in 19 sati, a iz Petrijevacu u Osek u 5.30., 9.05 in 12.39.

Tovarna stanica blizu sajmišta. Željeznički voz Zagreb—Osek staje u Samatovci ujedno tovarna stanica i u Kravicama jedva 2 1/2 km udaljeno od Petrijevacu.

POGLAVARSTVO OPĆINE PETRIJEVCI, dne 12. avgusta 1924.

JUHAN

Denite v juho in prikuho krepčilo hrane

— Juhan —

Imate iz preprostih jedil izvrstno, zdravo in redino hrano.

Zastopnike ki so dobro uvedeni pri industrijah itd. iščemo za razpečevanje prvovrstnega GASILNEGA APARATA

»KNOCK-OUT«

po vseh večjih krajih po Sloveniji. — »MEXIDA«, družba z omej. zavezo, Ljubljana, KOLODVORSKA UL. 34/II.

Osnovan leta 1885

„JUGO-ISTOK“

Prej Pollak i Schön

Zagreb, Illica 21

vrši brzo in vestno informacijsko službo

Največji informacijski zavod na jugo-vzhodu Evrope

MERAKL

barve, črnila, lake, klt. emalje, žopiče in zamačeno čisti firnež najbolje kakovosti nudi

Medić-Zankl & o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče
Tovarne
Ljubljana — Medvode.

Globoko potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljemo tužno vest, da je naš nepozabni in iskrenoljubljeni predobri soprog, oče, sin, brat in svak, gospod

Alojzij Accetto

mestni stavbenik in posestnik

dne 27. t. m. ob 8 zvečer po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, Bogu vdano mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v petek, dne 29. avgusta ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Trnovski pristan št. 14, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se ga položi v rodbinsko grobnico. — Sv. maše zadušnice se bodo darovale v Trnovski župni cerkvi.

V Ljubljani, 28. avgusta 1924.

Goboko žalujouči ostali:
Rozi Accetto roj. Kreutzer, soproga. — Otroci: Alojzij, Ljudmila, Josip, Danica, Bojan. — Valentin Accetto, oče. — Albina Kreutzer roj. Accetto, sestra. — Ana Accetto roj. Kreutzer, tašča. — Paul Kreutzer, svak. — Vsi ostali sorodniki.

ZADRUGA STAVBENIKOV SLOVENIJE javlja, da je njeni večletni predsednik, blag. gospod

Alojzij Accetto

mestni stavbenik, posestnik itd.

dne 27. t. m. ob 8 zvečer po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, preminul za vedno. — Pogreb dragoga pokojnika se vrši dne 29. t. m. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Trnovski pristan št. 14, na pokopališče k Sv. Križu. — Ohranimo mu blag spomin!

Ljubljana, 28. avgusta 1924.